46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 436 Կ. ՊՈԼԻՍ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ՇՈՒՏ. 2 1902 ՇԻՆԳՇԱԲԹ 29 ՋԷՄԱԶԻԼ ՍԽԷՐ 19 ԻՅԼՈՒԼ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պալալ Ալի Ճասէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն արուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԵԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يوى وسياسى غزتهسى
صاحب امتيازى : اوحانس فريد
اداره خانهسى : باب عالى جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Դրսուստ համար	25 ֆր.	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տող 5 ղրուշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԷՄԻԼ ԶՕԼԱ

ԴԱՏՈՒԱՆ

ԵԴԻՍ. ՏԻՄՈԹԷՈՍԱՇԵՍԱՆԷՆ

Գաղղիացի այն հեղինակն, որ, եթէ չեմ սխալիր, Վիքթոր Հիւկոյի չափ ժողովրդականութիւն կամ տիեզերականութիւն ունեցաւ իններորդ դարուն մէջ, ինքը Վիքտոր Հիւկոն քննադատեց, ես ալ զինքը՝ Զոլան՝ պիտի քննադատեմ։ Այլ նախ արձանագրեմ իր խոստովանութիւնը թէ վիպասանութիւնը ազդեցութենէն չէ կրցած ազատիլ բոլորովին։ Բովանդակ իններորդ դարուն այն Տիտանին ազդեցութիւնը կրեց։

Ազդեցութեան մասին երեք անբաղդատելի գործ գրեց Հիւկո. «Դարուց Հրաշավէպն» որ դիւցազներգութիւն չէ բոլորովին, այլ որ բոլոր դիւցազներգութիւնները կը գերազանցէ. «Նոտրը-Տամ-Տը-Բառի»ն, որ առաջին անգամն ըլլալով Միջին Դարու բովանդակ մեծութիւնն ի յայտ կ'ածէ փայլկնացայտ կերպով. հուսկ ապա «Թշուառները», նոր Աստուածաշունչը։ Գոյներու Նիկոպոս, գաղափարներու Հէգել, ձայներու Ուրուվիլվա։ Մէկ բառով՝ Գերերեւոյթ։

Ու կարծեց Էմիլ Զոլա որ գրիչով այդ երկնաբերձ ժայռը պիտի սասանէ, պիտի փլէ և անոր տեղը պիտի բռնէ բարձրանայ։ Ո՜հ, մակնացուցի չէ որուած այդ բանն։ Էմիլ Զոլա մնաց ու պիտի մնայ երրորդ կայսրութեան մեծ վիպասանն։ «Աչխատութիւն» է իր վերջին գրքին անունը և աշխատութեամբ, յամա՛ռ աշխատութեամբ այդ մեծութեան հասաւ Էմիլ Զոլան։ Իր հեղինակի փառքն աւելի գեր ի վեր դուցէ՝ երկու փառք ունեցաւ։ Օտար ժողովուրդէ մը՝ Ռուսերէն՝ նախ գնահատուեցաւ (հեռաւո՛ր սկզբնաւորութիւն մը թուի՝ Թրգնեւուս դիմակցութեան)։ Երկրորդ, Տրէյֆիւսը պաշպանեց։ Իսկ հեղինակի փառքն այո՛, կը նսեմանայ՝ մէկ կողմէն՝ Պալզաքինին քով, որ 19դ. դարուն հզօրագոյն վիպասանն է և առաջին հեղինակ բնապաշտութեան, ու միւս կողմէն Կիւռաւալ Ֆլոպէռիին քով, որուն տրուեցաւ գրել բնապաշտութեան գլուխգործոցը, «Մատամ Պովարի»ն։

Զոլան իր վիպասանի ժողովրդականութիւնն իր յանդգնութեանը մասնաւոր պարտական է։ Անպատկառ լրութիւն համարուի թերեւս յանդգնութիւնն։ Արդարեւ, կերպով մը իւրաքանչիւր դերը կատարեց այդեւտունկ նահապետին՝ իր հօրը՝ նը-կատմամբ։ Իր ապրած ընկերութեան մերկութիւնն ի վեր հանեց։ Այլ արդար ըլլանք, այդ մերկութեան վրայ չը խնդաց։ Զոլան արդէն՝ երբ՝ ք խնդացած չուներ։ Թրանսկան մարդկութեան գիտուն-պատմագրանն ըլլալ կը յաւակնէր։ Իր անձինքը նաբոլէօն, Դալէռան, Թէռ., Մոնդալանպէռ, Գավանեագ, Մոռնի, Կանպէդդա չեն կոչուիր։ գործաւորներ են ընդհանրապէս և անո՛նք որոնց կը գործաւորեն։ և անանկան բնազդներն են որ ասոնց և ասոնց մէջ կը տիրեն և ընկերային ներդաշնակութիւնը կը խանգարեն։ Օգդավ Միէոյէին հակառակն ըլլալ ուզեց Զոլա։ «Անո՛ր —ըսաւ— Ազնուականութիւնն. ինծի՝ ճարտարարուեստութիւնն իր վերին և ստորին արհեստաւորներով։» Նամանաւանդ վիպականութեան վրայ բնապաշտութեան յաղթանակել տալ ուզեց։ «Հիւկոյին ու Ժորժ Սանդին — ըսաւ— լուսնկան ու սիրահարցից աշխարհը քմայեհմայական. ինձի մարդկային գործունէութեան եռուզեռանոցը, անանկան բնազդներուն ապերասան անպատուակ արտայայտութիւնը»։

Սոյն այս յայտագիծն, ո՜հ, չափազանց խղճմտութեամբ իրագործեց «Ռուկոն-Մագառ»ներու գերդաստանին պատմիչն։ Ամէն վէպի հետ ինքն ալ սկսաւ պաշպանողական մը դրաստարակել։ Այս կերպով հինգ-վեց հատոր գրդատական-իմաստասիրական գործ ալ հրատարակեց, զորոնք կարդացած ատենդ կը քրտնիս, առանց սակայն յոգնութիւն զգալու բոլորովին։ Կը քրտնիս՝ թանձր լեզուին ու գրեթէ պարբերական կրկնութեանցը համար. իսկ յոգնութիւն չես զգար բոլորովին, որովհետեւ այդ քննադատութիւնը դարուն գաղափարային բնաչրջումը կը պատկերացնէ։ Ու գրուածոյն կենդանութիւնն այնքա՛ն կը համակէ զքեզ, որ կը սիրես Զոլան, կը յարիս իր վարդապետութեան, կը հաւատաս իր անկեղծութեան՝ երբ կը յայտարարէ թէ բնապաշտ վէպին նպատակն է բարոյականին յաղթանակը։

Որովհետեւ շատ տարիներ առաջ կարդացած եմ Զոլայի քննադատական հատորները, չեմ պնդեր թէ «նպատակ» բառը կա՛յ ասոնց մէջ։ Սակայն շատ լաւ կը յիշեմ թէ՝ «ռոմանդիք» վէպերն անբարոյական կը հռչակէր։ Արդ, թէ ե՛նչ արժէք ունին Զոլայի վիպասանութիւնք գրական ու գեղեցկագիտական, գիտական և իմաստասիրական, բարոյական կամ ընկերաչաստական տեսակէտով, ասի պիտի քննենք հոս համառօտիւ։

Գրական

Զոլա չարադրութիւն չունի. թանձրալեզու, երկարաբան, կրկնաշատ է։ Տրէյֆիւսի դատէն առաջ իր վէպերն 350 երեսը չէին անցներ. վերջը կրկինին կը հասնէին։ Ասի անկում մըն է արդի վէպին վիպարուեստին տեսակէտով։ Նախորդ վիպագ իշխին առաւելագունին վերածմամբն է որ պիտի չահէր։ Գրական տեսակէտով Էմիլ Զոլա զուտ գլուխ-գործոց մը չէ գրած տակաւին։

Գեղեցկագիտական

Մարդոց և իրաց ագեղ կողմերը ցուցնելու բնաբերում մը, բնամոլութիւնն ունի։ Իր վէպերուն շատերը կարդալէդ ետքը՝ «ազատալրի»էն ու կոյանոցէն ելնելու տպաւորութիւնը կը կրես։ Տգեղին գեղեցկութիւնն ալ կայ անշուշտ։ Բայց միայն ատո՛ կայ։ Սակայն Զոլա, երբ կամք ընէր, կրնար նաեւ փայլ ու բոյր ծաւալել իր չուրջ, մինչեւ իսկ վերանալ հոգեմայլութեան։

Գիտական

Գիտական ծանօթութիւններ հանրագիտարաններէ քաղելով կը զետեղէր վէպերուն մէջ։ Ինքը գրպարտութեան անգամ «պաշլուիէ» չէր (մէկ որ առաւելութիւն մըն էր անշուշտ կամ յաւելում մը Զոլայի փառքին)։ Գիտական նոր վարդապետութիւնները, գիտական վարկածներն ալ իրենց «փորձառական» ճշմարտութիւն կ'ընդունի և անոնց վրայ վէպին չենքը կը կառուցանէ։ Տարուինի, Բասդէօռի, Գլօտ Պէռնառի ու Շարգօի ժամանակակից մեծ վիպասան մը կրնա՞ր պարտէր խուսափիլ իրենց ազդեցութենէն։ Ո՛չ, բայց...։

Իմաստասիրական

Անցեալ տարուան «Մէռքիւռ տը Ֆրանսի»ի մէջ կարդացիք Լամպռոզոյի գործին հուժկու մէկ քննադատութիւնը. կարդացած էք անգլիացի ժամանակակից հռչակաւոր իմաստասէրի մը «Անծանօթ Տիեզերքը»։ Դամիլ Ֆլամարիոն իր «Անծանօթին» մէջ ինչ կ'ըսէ։ Գրեթէ բոլոր իմաստասիրական վարդապետութիւնք վէճի տակ են այսօր։ Վերջին իմաստասէրը չէ՛ Նիչէն, որուն վրայ համօրէն աչխարհ իր աչքերը սեւեռած է. տապանաքարին վրայ, հանգիստ դրուած, կրնար գրուիլ—«Հակասութիւն հակասութեանց...»։ Մարդս բարի՞ ծնած է թէ չա՞ր. բարութիւն ու չարութիւն ընդածի՞ն են, բարութիւն ու չարութիւն ժառանգական են թէ ոչ. ներքի՞ն թէ արտաքին միջավայրն աւելի կ'ազդէ մարդուն վրայ. մարդս կլիմային գերի՞ն է. մարդս ժամանակի՞ն ենթարկուած է. ցեղն ինչպէ՞ս ճշդիւ որոշել ժողովրդոց մէջ, եւն. եւն.։

Բարոյական

Ազդականներէս մին, որ ի Բարիզ ուսում առած և վէպ թէ՝ իմաստասիրութիւն շատ կարդացած էր, ողբացաւեն Գրիգոր Կիւմիւշեան, աւարտելէս ետքը առաւ ինքն ալ կարդալ Աստուածաշունչ։ «Իրրեւ excitant գործածելու է այս վէպը.» ըսաւ. «վրան խղդուիլ կու գայ կոր։» Ու չաւարտած՝ ինծի վերադարձուց. սենեակին դուռն ու պատուհաններն ալ բացաւ։ Մնառուութեան ու գարշահոտութեան սոսկալի պատկերասան մըն է Զոլան, իր ու Հիւլզմանի վէպերէն ելա. «հօտագրութիւն» (odorographie) ճարտասանական նոր ձեւը։ Ո՜հ, լաւ է որ միանգամ ընդ միշտ «բարոյական»ի խօսքը մէջտեղէն վերցնեն վիպասանը, ընապաշտ են եղեր՝ վիպապաշտ են եղեր։ Անտեղի է նոյնպէս ընկերաչաստութեան, ընկերային թեան, եւ այլն վերայ խօսք ընել։ Գաղղիոյ մէջ ամէնէն աւելի վէպ կարդացուած առենն է որ ամուսնաթողութիւնն օրինադրուեցաւ։ Վէպը արուեստի գործ մըն է. թո՛ղ իրրեւ այն տան վիպասանք։ Եթէ ընթերցողն օգուտի բարոյականի համար լաւ ևս։— Զոլային անկեղծութեանը վրայ բարոյական յայտարարութեան առթիւ՝ տարակուսելու երեւոյթն ունեցայ. միայն Աստուած կրնայ թափանցել սրտերու խորը։ Իսկ ինքն անձամբ պարկեշտ մարդ մը ըլլալը կը հաւատամ։ Իրրեւ աչխատող ալ տիպար մարդ մըն էր «Աչխատութեան» հեղինակը։

* * *

Երբ Հիւանդոնցի հիւանդասրայ մթնոլորտին մէջն էի, Բարձրաչնորհ Սրբազան Պարտիզակը հոր հետ գրասկան խօսակցութեան մը միջոցին գոհ եղայ տեսնելով թէ համակարծիք է Ն. Բարձրութիւնն ալ ինձ հետ։ Իր հեղինակութեամբ ալ զօրացած, առանց երեք ճնշում բանեցնել ուզելու մտքերու վրայ, կը յանձնարարեմ նոր սերունդն որ Զոլայապաշտութեան հաստնելու չափ յառաջ չերթայ առ այդ հեղինակին իր համակրութեան մէջ։ Ցանկունա կը գնահատեմ խանդավառելու չքնաղ ձիրքն. այլ ընթերցող մը պարտի ջանալ որ՝ ոեւէ ընթերցման պահուն՝ արթուն պահէ իր դատողութիւն։ Ո՛չ Հիւկոն անսխալ է, ո՛չ Զոլան։ Այնուհետեւ պէտք չէ սահմանափակուինք գաղիական գրականութեան մէջ։ Անհուն գրականութիւն մը ունին Անգլիացիք ու Գերմանացիք։ Սոյն վերջնոց լեզուն մանաւանդ ուսանելու կը յորդորեմ մեր երիտասարդները։ Զայդ մեր ճաշակէն աւելի մեր շունչ ալ կը պահանջէ. առեւտրական լեզուաց առաջինն ըլլալ կը ձգտի գերմանականն, և անհամեմատ արագութեամբ արդէն սկսած է ծաւալիլ Արեւելքի մէջ ա՛յն լեզուն, որով Մինեոն երգեց նարնչեսնեաց երկիրն ()

ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ

թարգմանեց ԹԱՌԻՄ

«Մանզումէ»ի 431 ուրբաթ օրուան թիւէն սկսեալ սկսանք հրատարակել իր թերթին՝ «Մանզումէ»ի երրորդ երեսին մէջ։

(ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԻՒԵՐԸ)

ՀԱՅ - ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԷՆ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՄԵԾԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ

ՆՈՐԱՇԷՆ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ
ՆՈՒԻՐՄԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Պարտիզակի Հայ. Աւետ. եկեղեցիին վերաբացման արարողութիւնները սեպտեմբեր 28ին, կիրակի առաւօտ ժամը 4ին տեղի ունեցաւ 600 հոգիէ աւելի խուռն բազմութեան մը ներկայութեամբ, որոնք եկած էին Պոլսէն, Ատաբազարէն, Նիկոմիդիայէն և չրջակայքներէն։

Արարողութեան հանդէսին կը նախագահէր վեր. Տր. Զէմպրոս իր չուրջը ունենալով Վերապատուելիք Տր Ճ. Հէրիք, Ե. Կարապետեան, Ե. Թիլեան, և Պատ. Բ. Իսկէնեէրեան և Ցբ. Գալֆէեան. բեմին մէկ կողմը կեցած էին Բարձրագոյն Վարչարանի երգիչ խումբը Մր. Ռ. Զէմպրսի (որդի Տր. Զէմպրսի) առաջնորդութեամբ և Մխիթարեան երգեհոնը կը զարնէր. իսկ միւս կողմը կային այլ և այլ եկեղեցեաց նուիրակներ և մասնաւոր հրաւիրեալներ։ Նախագահը Զրդ սաղմոսին ընթերցումով սկսաւ արարողութիւնը, և իր չուրջը եղողներն ալ մասնակցեցան Ս. Գիրքէն յարմար մասեր կարդալով և աղօթելով. Պատ. Բ. Իսկէնեէրեան տաճկերէն լեզուաւ աղօթեց մեր Վեհ. Կայսեր թանկագին կենաց և արեւշատութեան համար, և ներկայք «ամէն»ներով ձայնակցեցան, և մերթ ընդ մերթ երգիչ խումբը կ'երգէր հոգեւոր և սրբազան երգեր չատ յուզիչ եղանմանակ։

Վեր. Ե. Կարապետեան՝ տեղւոյն Հովիւը, յատկապէս նուիրման համար պատրաստուած բառնձեւը կարդաց որուն ամբողջ ժողովուրդը մասնակցեցաւ յանկայս։

ՀՈՎԻՒՐ

Ի փառս Աստուծոյ, մեր Հօրը, որուն չնորհիւ այս տունը կառուցինք,

Ի պատիւ Յիսուս Քրիստոսի, կենդանի Աստուծոյ որդւոյն, մեր Տէրոյն ու Փրկչին,

Ի գովութիւն Սուրբ Հոգւոյն, աղբիւրին կենաց և լուսոյ։

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

Կը նուիրենք այս տունը։

* * *

ՀՈՎԻՒՐ

Աղօթքով ու երգով երկրպագութեան համար, Աստուծոյ խօսքին պաշտօնէութեանը համար,

Սուրբ խորհուրդներուն մատակարարութեանը համար,

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

Կը նուիրենք այս տունը։

* * *

ՀՈՎԻՒՐ

Մգացողներուն մխիթարութեանը համար,

Փորձութեան մէջ եղողներուն զօրացմանը համար,

Արդար կեանքի օժանդակութեանը համար

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

Կը նուիրենք այս տունը։

* * *

ՀՈՎԻՒՐ

Ընտանեաց սրբացուցման համար,

Մանկութեան առաջնորդութեանը համար,

Մարդոց հոգեւոր փրկութեանը համար,

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

Կը նուիրենք այս տունը։

* * *

ՀՈՎԻՒՐ

Աստուածպաշտութեան մնուցմանը համար,

Ողջի կրթանքին համար,

Մեղքին դիմադարձելու համար,

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

Կը նուիրենք այս տունը։

* * *

ՀՈՎԻՒՐ

Կարօտելոց օգնութեան համար,

Հաւատքին զարգացման համար,

Աստուծոյ թագաւորութեան տարածման համար,

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

Կը նուիրենք այս տունը։

* * *

ՀՈՎԻՒՐ

Իբրեւ հարկ երախտագիտութեան և սիրոյ,

Իբրեւ յօժարակամ ընծայ չնորհակալութեան և գովութեան, անոնցմէ որ ճաշակած են հոգեւոր փրկութեան բաժակը, և փորձը առած են չնորհաց ճոխութեան։

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

Մենք, այս եկեղեցւոյն անդամներն ու ժողովուրդը, մեր հոգեւոր ուխտերը նորոգելով, կը նուիրենք այս բովանդակ չենքը յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. Ամէն։

Նուիրման աղօթքը ըսուելէն վերջ երեք մանուկներու մկրտութիւնը կատարուեցաւ։ Ապէկ վերջ վեր. Տր. Զէմպրոս իր պարթեւ հասակով կեցաւ բեմին վրայ և չատ ազդու կերպով բացատրեց թէ (1) «ինչ է այս նիւթական չենքին նշանակութիւնը» (2) «ինչ է անոր գործածութեան նպատակը» և (3) թէ «ինչ է անոր ապագան»։

Այս քարոզէն վերջ Ս. Հաղորդութեան համար պատրաստուած սեղանին մօտեցան վերապատուելիք Տր. Հէրիք և Տր. Զէմպրոս. Տր. Հէրիք տաճկերէն լեզուաւ բացատրեց այն պարզ սեղանին Ս. Խորհուրդը, և ցուցուց Աստուածաբանական տեսութիւններով սոյն խորհուրդին վսեմութիւնը և կարեւորութիւնը. այնպիսի մեղմ և յուզիչ չեչտերով կը բացատրէր միշեալ Աստուածաբան պատուելին, որ չատերու աչքերէն արտասուք կը վազէին, որմէ ետք Ս. Հաղորդութիւն մատակարարուեցաւ բոլոր եկեղեցւոյ անդամոց, և այսպէս փառաբանութեան երգով ու աղօթքով և առաքելական օրհնութեամբ, նորաչէն եկեղեցւոյ նուիրման, երախայից մկրտութեան և հաղորդութեան Ս. Խորհուրդի մատակարարուեցաւ արարողութիւնները վերջացան։ Վերապատուելի նախագահը ծանոյց թէ կէս օրէ վերջ ժամ 9ին պաշտօն մը ալ տեղի պիտի ունենայ ուր պիտի քարոզէ Նիկոմիդիոյ քարոզիչ Պատ. Բ. Իսկէնեան և եկեղեցեաց նուիրակներու կողմէ ալ ուղերձներ և բարեմաղթութիւններ պիտի ըլլան։

Դեռ որոշեալ ժամը չհասած այս անգամ ալ ներկայից բազմութեամբ լեցուած էին նստարանները և չատեր ալ ոտքի վրայ կեցած կը սպասէին. որոշեալ ժամանակին պաշտօնը սկսաւ Վեր. Տր. Զէմպրոս, և այս անգամ բեմին վրայ կ'երեւին Վերապատուելի Տր. Հէրիք ի դիմաց Պոլսոյ մխիթարեան, Տր. Գավաֆեան՝ ի դիմաց Նիկոմիդիոյ գաւառին երեք եկեղեցեաց, Գրիգոր էֆ. Շահպազ՝ ի դիմաց Կ. Պոլսոյ Աւետ. եկեղեցւոյ, և Ամերիկեան Աստուածաշունչի ընկերութեան, Պատ. գործակալ Վեր. Մր. Մ. Պօէնի (միշեալը իր հետ բերած էր բեմի գործածութեան համար մեծադիր փառակազմ Ս. Գիրք մը Աստուածաշունչի Ընկերութեան կողմէ՝ և երեք գեղակերտ աթոռներ Ն. Պոլսոյ Աւետ. եկեղ. կողմանէ նուէր) և Առաքել էֆ. Գարրիէլեան՝ ի դիմաց Լանկայի Աւետ. Եկեղեցւոյ։

Ծանուցման համաձայն Պատ. Բ. Իսկէնեէրեան երիտասարդ քարոզիչը «Զէք գիտեր թէ դուք տաճար Աստուծոյ

— Ես առջի պակին հարնիք ունիմ, հրամմեցէ՛ք . . .։ Բայց գաւակը դնեմ որ դուն տակաւին քուկիդիդ բացուած չես . . .։

— Ինչէ՞ն հասկցար.

— Բառերդ, չարժումներդ կը մատնեն։ Այս կարգի խնդիրներու մէջ չարը արագ ու ճարտարօրէն գործելուն մէջն է . . .։

— Բայց պատճառներ ունէի . . . զինքը միչտ տխուր ու մտազբաղ տեսնելուս չէի համարձկեր . . .։

— Ինչպէս որ տակաւին չես համարձակած . . .։

— Եղբա՛յր ես սիրոյ մէջ զգոյշ եմ . . . ազմուկը չեմ սիրեր . . . ան ալ լռասէր է . . . աւանդական բանաձեւը չէ՞ միշեր որ այնքա՛ն կը յարմարի այս կէսին. «լռութիւն մը որ պերճախօս է . . .»։

(Շարունակի)

սիրտնար, իր խելային բոլոր չարժուձեւերը, նայուածքներն ու լռութիւնները խնամով կ'ուսումնասիրէր և իրեն այնպէս կը թուէր թէ անոր սիրոյն յուսալու վայրկեանները հնչել կը սկսէին հոգւոյն մէջ։ Նախկին տարակոյսները, վախերը, պարանքի երեւումները իրրեւ սխալ զգացուած տպաւորութիւններու արդիւնք՝ խոյս կուտային տակաւ և կը սկսէր հրճուիլ ներքնապէս, իր մտատիպարին ընթացքին այս անանկանկ փոփոխութեան հանդէպ։

Այսպէս, երկուքն ալ, սիրոյ աչխարհին մէջ մերթ ուղիղ ու մերթ խոտոր ճամբաներէ ընթանալով, պատրանքէ պատրանք կամ սպառումէ սպառում կանգ առնելէ ու յառաջանալէ ետքը, անդիմադրելի զօրութեամբ մը դէպի իրար կը մղուէին...։

* * *

Արշամ իր բարեկամը լուռ ու մը-տածկոտ կը տեսնէր ժամանակ մը ի վեր։ Վաճառատան մէջ, ուր երկու պաշտօնակիցները յաճախ իրարու հանդիպելու առիթներ կունենային, իրենց սիրոյն նկատմամբ տեսակ մը վերապահում սկսեր էին ունենալ, ինչ որ դիւրաւ կը բացատրուէր։ Վահրամ կ'զգուշանար՝ իր յոյսերը դեռ չպատկուած՝ խօսք բանալ իր ընկերին որ, փափկանկատութեամբ, հակառակ անոր այս տրամադրութիւնը զգալուն, դայն նեղելու ո՛չ մէկ չարժում կ'ուզէր ունենալ, միեւնոյն ատեն անհամբեր սպասելով անոր սիրային դիմումներուն ելքին։

Առտու մը, դէմքը ճառագայթաձակ ու աչքերը ժպտուն, Վահրամ վերջապէս իր բարեկամին մօտենալով, երբ գրասենեկին մէջ տառնձին էին.

—Կը սկսիմ յուսալ, Արշա՛մ, ըսաւ յուզումն թրթռացող ձայնով մը, չես գիտեր որքա՛ն երջանիկ եի երեկ գիշեր . . .։

— Վերջապէ՛ս, գոչեց Արշամ հրճուապին, ընկերոջը ուրախութիւնը տեսնելով. սիրոյ վրայ ալ խօսեցա՞ք։

— Ակնարկութիւններ եղան. այո՛, օ՜հ այդ աչքերը. մտածումիս դէմ կը վառին տակաւին անոնք՝ յոյսով ու երանութեամբ լեցուած . . .

— Միչտ եթերային խօսքեր . . . բանաստեղծի յուչտակումներ . . . «քեզ կը սիրեմ» ըսո՞ւ, ա՛ն նայինք . . ,

— Օ՜հ, պա՞տ բաներ չըսեր ան . . . ինչ որ պէտք էր զիս սիրելը յայտնելու համար, զգացի՛ զայն . . .։

— Աղէ՛կ, աղէ՛կ, պատասխանեց Արշամ, իր տեսլապաշտ բարեկամին յուզուած վիճակին հանդէպ։

Վահրամ զրաց իր զուարթութեան մէջ՝ այս բառերուն հեգնոտ չեչտը և հարցուց ընկերոջը թէ իր «գործը կարգին ելեր» միչտ։

(*) Մանդ. —Թ. 25

էջ» բնաբանը առնելով չատ ազդու եղանակաւ և յարմար օրինակներով բացատրեց թէ ինչպէս ամէն Քրիստոնեայ Աստուծոյ տաճարը կրնայ ըլլալ, յեսոյ յիշեալ նուիրակները պարագային յարմար ուղերձներ ընելով, իրենց եկեղեցեաց բարեմաղթութիւնները և Քրիստոնէական սիրոյ ողջոյները հաղորդեցին, նաև Յարութիւն էֆ. Քիւրքճեան կարդաց գրութիւն մը, ի դիմաց Պարտիզակի եկեղեցւոյ Վարչական Ժողովին, որով վեր. Տր. Զէմպէրսի մասնաւոր շնորհակալութիւն յայտնեց որ եկեղեցւոյ շինութեան գործին համար ամէն զոհողութիւն ըրած և ամէն ջանք ի գործ դրած էր, նաև շնորհակալութիւն յայտնեց ամէն անոնց որոնք նիւթապէս և բարոյապէս օգնած էին սոյն ձեռնարկին և առ այս կրկին բարեմաղթութիւններ եղան վասն թանկագին կենաց մեր Օգոստափառ ինքնակալին։ Պողոս էֆ. Գուրեան ևս կարդաց գրութիւն մը, ուր մասնաւորապէս ըսաւ թէ մեր ջանքերը աւելցնելու ենք կարող և հաւատարիմ պաշտօնէից թիւը աւելցնելու համար։ Կրկին փառաբանութեան երգով ու աղօթքով պաշտօնը աւարտեցաւ և ներկայք հոգեւոր ուրախութեամբ լաւապատրաստութեան տակ բարի որոշումներով մեկնեցան. տա՛ Աստուած որ ամէն Քրիստոնէական եկեղեցիք ճանչնան իրենց կոչումը և ըստ այնմ աշխատին և գործեն Տիրոջմով անսահման հոգւոյ փրկութեան համար։

ՀԱՆԴԻՊԱՏԵՍ ՄԸ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԱՆԳԼԵԻԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ

Անգլիական թերթերը կը ծանուցանեն թէ, առեւտրական պայքար մը, որ կը մղուէր բուռն կերպով երկար տարիներէ ի վեր, Անգլիոյ մէջ, վերջ գտած է այս օրերս։

Գրեթէ երկու տարի կայ, ծխախոտի ամերիկեան մեծ ընկերութիւն մը, ամէն ջանք կը թափէր անգլիական հրապարակին վրայ հաստատուելու, ծխախոտի վաճառականներուն մեծ շահեր ընծայելով։

Անգլիացի ծխախոտի գործարանատէրեր ալ կը ջանային նոյն բանը ընել, որով ծագած էր առեւտրական պայքար մը, որ մինչեւ անգամ ծիծաղելի դառնալ սկսած էր։

Ամերիկեան ընկերութիւնը գործը այնչափ առաջ տարած էր որ, մինչեւ անգամ դրամական պարգեւ կուտար այն վաճառականներուն, որոնք անգլիական ապրանքը չէին ծախեր, ընկերութեան շահաբաժինէն պարգեւ մը ալ յատկացնելով, և 10% շահ վճարելով ամերիկեան կեդրոնական գործատունէն։

Նիւ-Եորքէն «Տէյլի Մէյլ»ի քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, իրերու այս կացութիւնը, որ այնքան օգտակար դարձած էր վաճառականներէն շատերուն և մանաւանդ՝ մեծ գործարանատէրերուն, վերջ գտած է։

Ամերիկեան սէնտիքան հիմա անգլիական ընկերութեան մը ծախած է բրիտանական հրապարակին վրայ ունեցած իր բոլոր շահերը։

Սեպտ. 27էն ի վեր, անգլիական հրապարակը պիտի պատկանի անգլիական այդ ընկերութեան։ Հեռագիրը ուրիշ մանրամասնութիւն չի տար առեւտրական այս գործառնութեան վրայ, բայց տարակոյս չկայ թէ ամերիկեան սէնտիքան առանց կարեւոր հաստատման մը քաշուած չէ այս առեւտրական պայքարէն։

Մ. ՌԷՅԳԻ ՄԷԿ ՆՈՐ ԳԱՂԱՓԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մ. Ռէյց, Թրանսվալի նախկին նախարարը, իր Նիւ-Եորք մեկնումէն առաջ, գերմանական թերթի մը խմբագիրներէն մէկուն հաղորդած է խիստ շահեկան տեղեկութիւններ, հաստատութեան գնման և Բարեյուսոյ և Նաթալի ըմբոստներուն ներման խնդրին վրայ։

Մ. Ռէյց, որուն իրաւախոհութիւնը ծանօթ է արդէն, ինքն ալ համոզուած է թէ խաղաղութիւնը անհրաժեշտ է, ոչ թէ անոր համար որ անգլ. բաղուկը աւելի ուժով պիտի փրթէր պատերազմին մէջ, քան Պօէրներունը, այլ՝ իրեւ համար պօէր ընտանիքները և աղաքները անօրինակ տուայտանքներէ և փճացումէ։

Ներման մասին, Մ. Ռէյց կը հաստատէ թէ Պօէրները ըմբոստներուն համար ըրին ինչ որ կրնային։ Այն յայտարարութիւնը՝ որ կարդացուեցաւ պօէր զօրավարներուն ներկայութեան, կ'ըսէր թէ բոլոր այն ըմբոստները, որոնք կը պատերազմէին տակաւին, պիտի պատժուէին իրենց իրաւունքներուն զրկումով, ի բաց առեալ անոնք՝ որոնք Բարեյուսոյ կառավարութեան մէջ պաշտօնատար եղած էին, ինչպէս նաեւ անոնք՝ որոնք ապայ կամ պաշտօնատար եղած էին թշնամիներու բանակին մէջ։ Այս կարգի անձերէն վեց կամ եօթը հոգի միայն կային։

Ընդհանուր ներումը կը սպասէր Էտուարտ է, թագաւորին թագադրութեան օրը։ Խնդիրը ըստ Մ. Ռէյցի, այսպէս կարգադրուած էր։ Լորտ Քիչնէր, երբ կը բանակցէր Թրանսվալի և Օրանժի կառավարութեանց ներկայացուցիչներուն հետ, ներկայացուցիչ էր ինքն ալ անգլ. կառավարութեան և երբ կը խոստանար թէ թագադրութեան առթիւ ներում պիտի շնորհէր, իր կողմէ չէր ատ խօսքը, այլ անգլիական կառավարութեան խոստումն էր որ կը հաղորդէր պարզապէս։ Ներումը թագին մէկ շնորհը ըլլալով, այդ պատճառով լորտ Քիչնէր կը հաստատէր Պօէրներուն թէ, ներումը չէր կրնար սղմիլ հաշտութեան պայմաններուն մէջ։

Պէտք զօրավարներուն և Մր. Զէմպրլէյնի միջև Լոնտոնի մէջ տեղի ունեցած խորհրդակցութեանց միջոցին, այս վերջինը յայտարարեց թէ, ինք ներման ո և է խօսք ըրած չէր։ Սխալ է ասա, կ'ըսէ Մ. Ռէյց, անգլիական կառավարութիւնը լորտ Քիչնէրի խոստացաւ որ, ներումը պիտի առաջարկուի թագաւորին։ Ուրեմն Պօէր պետերը իրաւունք ունէին ներման սպասելու թագադրութեան օրը։

Մ. Ռէյց այդ տեսակցութեան միջոցին նոյնպէս բողոքած է Անգլիոյ կողմէ եղած ամբաստանութեանց, որոնք կ'ուղղուէին Քրիւկէր նախագահին ըսելով թէ, այս վերջինը կ'ուզէր երկրին դրամը սեփականել։ Հարաւաֆրիկեան հանրապետութեան և ոչ մէկ շիլինը գրպանը մտած չէ Քրիւկէր նախագահին, կը գոչէ Ռէյց։

Թերթերը Մ. Ռէյցի այս յայտարարութեանց մեծ կարեւորութիւն մը չեն ընծայեր։

«Մորնինկ Լիտը» թերթը դիտել կուտայ սակայն թէ Պօէրներուն կոչը անխուսափելի կերպով յառաջ պիտի բերէ խզումը Պօէրներուն և անգլիական կառավարութեան մերձեցման, որուն տեղի ունենալուն կը սպասուէր քանի մը ամիսէ ի վեր։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԱՆԳԼԻՈՑ ՄԷՋ

Ատեն ատեն, գրեթէ կանոնաւոր պարբերականութիւնով, Անգլիոյ մէջ կը ծագին բողոքական և կաթոլիկ եկեղեցիներու կռիւները։ Ժողովի մը մէջ, որ տեղի ունեցաւ անցեալ շաբաթ օր Պիրքենհէտի մէջ, Ուիքլիֆիան քարոզներ խօսելով. անոնցմէ էն նը-շանաւորներէն մէկը Մր. Ճոն Բէնսիդ, բուռն յարձակում մը ըրաւ Անգլիացի կաթոլիկներուն վրայ, ըսելով թէ Լիվրբուլի բանտերուն մէջ գտնուող յանցաւորներուն երկու երրորդ մասը այդ դաւանութենէն է. յեսոյ յիշատակութիւնը ըրաւ Լիվրբուլի դատաւորին՝ որուն տղան ՝երդիչխաւորութեան չգոյութեան պատճառաւ բանտ առաջնորդուած է։ Ժողովէն ետքը, երբ այդ կրկնոտ քարոզիչը Ֆէրրի երթալու համար հանրակառքէն վար կ'իջնէր, խեղճին ճակատին նետեցին երկաթի կտոր մը, որ 36 սանտիմէթր երկարութիւն ունէր։ Խոշոր վէրք մը բացուեցաւ, ուրկէ սկսաւ արիւն հոսիլ, և վիրաւորեալը անմիջապէս Արքայական Հիւանդանոցը տարուեցաւ։ Երկաթի կտորը նետողը փախած էր։ Այս թշնամանքը մեծ զայրոյթ պատճառած է ոչ միայն իր բողոքական պաշտպաններուն, այլ նաև իրեն համակիր եղող չրջանակներու մէջ։ վիրաւորին վիճակը կը բարւոքի, հիւանդանոցին մէջ տարուած խնամքներուն շնորհիւ։ Քարոզիչին ձախ աչքին վերև վէրք մը բացուած է. սակայն բժիշկները չեն կարծեր թէ առկէ աչքին տեսութեան կրնայ մնաս մը յառաջ գալ։ Նետուած երկաթը խարտոց մըն էր, որուն երկու ծայրերը աղուոր մը սրած էր չարագործը։ Կ'ըսուի թէ այս քարոզիչը հոգ ու գործ չունեցող մէկն է որ անգլիական եկեղեցիները կը պտտի և ուր որ ծիսական անկարգութիւն մը տեսնայ, բողոքագիր կը գրէ Բէնդերպրիի արքեպ.ին, Լոնտոնի եպիսկոպոսին, անգլիական գլխաւոր թերթերուն, բողոքելով թէ անգլիա Պապականութեան յարելու վրայ է։ Իր դաւանանքին նախանձախընդիր քարոզիչը ասով ալ չբաւականանալով, եկեղեցական Ատեանին ընդհանուր դատախազութեան առջեւ դատ ալ կը բանայ այն եկեղեցականին դէմ որ խաչ կը հանէ կամ բուռվառ կը գործածէ, Ս. Հաղորդութիւն կը պահէ իր քովը, կամ մոմ կը վառէ խորանին վրայ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Ուլտիմոմքի իշխանը, որ արդի Զարին իբրեւ հետեւորդ մինչև Չինաստան գացած է, կը պնդէ թէ Ռուսիա անկարելի է որ պարպէ իր գրաւած չինական նահանգները, բաւական երկար ժամանակ տակաւին։ Իշխանին Մանչուրիոյ մասին վերերս ըսածներն ալ պաշտօնական ներշնչումով էին արդէն։ Իշխանը կ'ըսէ թէ Ռուսիա պէտք է որ կնքուած դաշնագիրներէ առաջ նկատողութեան առնէ իր երկիրներուն և սիպերիական երկաթուղիին ապահովութիւնը։ Եթէ Մանչուրիա պարպուի, այն ատեն կրկին յառաջ պիտի գան այն չինական չփոթութիւնները, որոնք երկուքուկէս տարի առաջ վախցուցին եւրոպան և չատ մը տէրութիւններու ալ նեղութիւն պատճառեցին։

«Սդանտարտ»ի Օտեսայի թղթակիցը կ'ըսէ թէ ասիկա բանի մը վրայ հիմնուած չէ և ձրի ենթադրութիւն մըն է։ Ռուսերը ոյնպէս կարծեցին որ, կ'ըսէ, ռուսական դիւանագիտութիւնը մեծապէս սխալած եղաւ ստորագրելով Մանչուրիան պարպելու դաշնագիրը և հիմակ ալ հազարամէկ տեսակ մէջոցներ կը խորհէին որպէսզի Զինաստանի հետ կնքած դաշնագիրը չգործադրէ Ռուսիան։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԷՄԻԼ ԶՕԼԱՅԻ ՄԱՀԸ

ԲԱՐԻԶ, 29/30 սեպտ.—Ոստիկանութիւնը հրամայեց որ քննութիւն կատարուի երկու փոքրագէտներու կողմէ, վասն զի կասպերտին վրայ կղկղանքի հետքեր կային եւ ենթասենեակին մէջ քլորոֆիֆէր չկար։ Անհամբերութեամբ կը սպասուի որ տիկին Զոլա կարենայ խօսիլ։

—Մ. Էմիլ Զոլայի մահը մինչեւ մէկ ատիճան խորհրդաւոր պարագաներէ չրջապատուած է։ Մ. ու Տիկին Զոլա, երէկ, գիւղացուցիչներէ վերադարձած ու իրենց տունը գացած էին՝ Պրիւսէլ փողոց։ Մ. Զոլա հրամայած էր կրակ վառել ննջասենեակին չըմիջնէին մէջ։ Շըմնէն աղէկ չէր բռներ։ Մ. ու Տիկին Զոլա ճաշած ու կէս գիշերէն երկու ժամ առաջ պառկած էին։ Սպասաւորներն ալ միեւնոյն կերակուրներէն կերած էին։ Սպասաւորները կ'ըսեն թէ Մ. ու Տիկին Զոլա, երէկ, չատ ուրախ էին։ Տիկինը գանգատած էր թէ Շըմնէն լաւ վիճակի մէջ չէ. այսօր պիտի նորոգուէր։ Սենեակին մէջ դանուող փոքր չունը չնչահեղձ եղած չէր, հաւանօրէն փոխած ըլլալուն համար։ Տիկին Զոլա տակաւին չի կրնար խօսիլ։

—Մ. և Տիկին Զոլայի արիւնեռուն մէջ ածխային թթուի ներկայութիւնը ցոյց կուտայ թէ Էմիլ Զոլայի մահը չնչահեղձութեան արդիւնք է։ Տիկին Զոլա հազիւ տասնչորսնդ օրէն պիտի ապաքինի։ Էմիլ Զոլայի յուշարկութիւնը ուրբաթ պիտի կատարուի։ Այսօր կատարուած դիաքննութենէն բացարձակապէս հաստատուեցաւ որ մահը արդիւնք է ածխային թթուի ծծուելուն։

—Դատական նախարար Մ. Վալլէ գնաց Զոլայի բնակարանը եւ այցելութիւնը ձգեց՝ Տիկին Զոլայի արուելու համար։

—Տիկին Զոլայի վիճակը բարւոքեցաւ. երբ ամուսնոյն մահը իմացաւ, մարելիք ունեցաւ, որուն յաջորդեց բուռն տագնապ մը։

—Ոստիկանութեան հրամանով դիաքննութիւն կատարուեցաւ. նաեւ քննուեցան Տիկին Զոլայի ու շունին արիւնները։ Հաստատուեցաւ թէ ամէնքն ալ թունաւորուած են քլորոֆիֆէրէն ելած ածխային թթուէ։

—Էմիլ Զոլայի մարմինը զմռսուեցաւ։ Ցուղարկաւորութիւնը որ ուրբաթ պիտի կատարուի, զուտ քաղաքային պիտի ըլլայ։

Բարիզ.— Մ. Լուպէ վերջնական կերպով Բարիզ դարձաւ։ Վագը ելիզէի մէջ պիտի նախագահէ նախարարաց կարեւոր խորհուրդի մը։ Խորհրդարանին վերաբացման թուականը պիտի որոշուի որ հաւանօրէն հոկտ. 14 ին տեղի պիտի ունենայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մ. Մարքուս Սամուէլ Լոնտոնի Լորտ-Քաղաքապետ ընտրուեցաւ։

—Լորտ Քիչնէր քանի մը օրէն Բարիզ պիտի ուղեւորի։ Դէպի Հնդկաստան ճամբայ պիտի ելլէ հոկտ. 14ին՝ ձեռք առնելու տեղւոյն բանակին ընդհանուր հրամանատարութիւնը։

—Ռիօ-Թինթոյի չահաբաժինը որ հինգշաբթի պիտի որոշուի, 25 շիլին պիտի ըլլայ։

Մէրիկո.— Մէքսիքայի նախագահ Մ. Տիազ Երեսփ. Ժողովէն արտօնութիւն ուզեց, նոյեմբերին Եւրոպա ուղեւորելու համար։

ՈՒԱՇԻՆԿԹՆ.— Մ. Ռուզվէլթ գիշերը շատ լաւ անցուց։

Վիեննա.— Եէլինէքի զեղծումներուն հետեւանքով եղմական նախարար Մ. Ֆոն Բալէյ հրաւիրեց Լանտէրպանքի կառավարիչը շուտով իրեն տեղեկագրել այդ զեղծումներուն մանրամասնութիւնը։ Նախարարը յեսոյ ձեռք պիտի առնէ հարկ եղած միջոցները։

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

Թարգմանեց ՔԱՍԻՄ

ԿԱՐԴԱԼ ԵՐԲՈՐԴ ԵՐԵՍԸ

ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԻԹԵՐԸ

6—120

—Լանտէրպանքի կառավարիչը երէկ, եղմական նախարարին յանձնեց պահանջուած տեղեկագիրը, ըսելով որ զեղծումները գործուած են՝ պարտականութեան արտասովոր բռնաբարումով մը։

Բերլին.— Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարարութեան օգնական կարգուեցաւ Վիլնայի կուսակալ Վանլզորավարը։

Պերլին.— Մաքսային սակացոյցի յանձնաժողովը աւարտեց ծրագրին երկրորդ ընթերցումը եւ ձեռք առաւ սակացոյցին օրինագիծին վիճաբանութիւնը։

ԹԷՎԱՀԱԹ

Քարասի սանճաղը պիտայէթ մանքէմէսի ճէղա տարիէսի բիյասէթի Բրէզէրին սանճաղը պիտայէթ մանքէմէսի ճէղա տարիէսի բէյսի Ֆիլիբիվէթլու Ապտիւլրահման Ազմի էֆ.է։

Եոզկատ սանճաղը պիտայէթ մանքէմէսի ճէղա տարիէսի բիյասէթի, էրկերի սանճաղը պիտայէթ մանքէմէսի ճէղա տարիէսի բէյսի Ֆիլիբիվէթլու Միւսթաֆի Իպրահիմ Էտհէմ էֆ.է։

Պայէզիտ սանճաղը պիտայէթ մանքէմէսի միւատտի ումումի մուավինլիյի, Հավրան սանճաղը պիտայէթ մանքէմէսի իբրա մէմուրիէթինէն միւսթաֆի, Մէքթէպը Հուգուգը Շահանէթ մէզունլարընտան Թէվֆիգ էֆ.է Թէֆիվիզ պույրուլմուշ վէ միւմայիէյիմին մէմուրիյէթը սապրքալարընա հինը թայինլէրինտէ էմրը թայինիքլերի իբրա իսլիմիշ տիր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԿԱՅՍ.Հեռագիր.—Վեհ.Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Ֆրանց Ֆէրդինանտ արշիդուքսին որուն կինը Հօհենպուրկի իշխանուհին մանչ զաւակ մը ծնած էր։

Վեհ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ բարեհաճեցաւ որպիսութիւնը հարցնել տալ Կրթական նախարարին որ տկար է։

— Ծովային նախարարը առողջացած ըլլալով իր պաշտօնատեղին կը յանձնէ։

ՆԻՌՕԼԱ ՆԻՌՕԼԱՅԵՎԻՉ մեծ դուքսը այսօր Պոլիս պիտի գայ Սեվաստոբոլէն։

Վեհ. Սուլթանը զայն դիմաւորելու պաշտօն տուաւ կայս. Թիւնապահներէն Բարձր. Շաքիր և Անմէա Ալի փաշաներուն եւ հիւրամեծար Վսեմ. Իպրահիմ պէյին։

ՅԱՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Մ. Քոնոթան և իր կինը, որոնք Պրուսա գացած էին, «Մուլդ» պահակնաւով երէկ Պոլիս վերադարձան։

ԲԱՐՁՐ. ՄԵԾ ԵՊԱՐՔՈՍԸ թեթեւապէս սակար ըլլալով երկու օրէ իր պաշտօնատեղին չյաճախեր։

ԳԵՐՄԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ առջի օր այցելեց, իրենց տուներուն մէջ, Բարձր. Մեծ Եպարքոսին և Արտաքին գործոց նախարարին։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ նոր կառավարիչ Մուզաֆֆէր փաշա առջի օր կայս. Պալատ գնաց իր երախտագիտութիւնը մատուցանելու յոտս կայս. Գահոյին։

—Մուզաֆֆէր փաշա, ինչպէս գրեցինք, որդին է Բոլոնեացի նշանաւոր մատենագիր Միխել Զայսքովսքիի, որ Սաքրգ փաշա անունը կը կրէր և Բոլոնեացի և Սլաւ կամաւորներու երկու քրիստոնեայ զօրագունդներ կազմակերպած է Խրիմի պատերազմին ժամանակ։

Մուզաֆֆէր փաշա Ֆրանսայի և Պելճիքայի մէջ ուսած է։ 1863—66 մեծ եպարքոս Ֆուատ փաշայի թիկնապահ եղած է և 1867—1870 արքունիքին մէջ ծառայած է։ 1879ին Օսմ. բանակին վերակազմութեան ծրագրին խմբագրութիւնը իրեն յանձնուեցաւ իսկ 1888էն ի վեր կը վարէր կայս. ապահովութեան պաշտօնը։

ԲՕԼԵՐԱ ԵՒ ԺԱՆՏԱԽՏ.—Եգիպտոսի մէջ առջի օր քոլերայի 346 դէպք և 332 մահ։

—Քոլերան տակաւ կը նուազի Եգիպտոսի մէջ։

—Կարմիր ծովի արաբական եղերքին դէմ, Էլ-Վէճէն մինչեւ Մօքա, բացի այս երկու նաւահանգիստներէն — 10 օրուան քարանթինա դրուեցաւ։

—Օտէսայէ սեպտ. 30 թիւով կը հեռագրեն թէ սեպտ. 29ին ժանտախտի 8 կասկածելի դէպք պատահած է ոստրոցմէ կը մահացաւ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՌՆԵԼԻՔՆԵՐԸ.— Ներքին հարցումներու պատասխանելով Զեռնէտ պաշտօնարանը յայտարարեց թէ կառավարութեան պարտք ունեցողները այն ատեն միայն կրնան օգտուիլ պարտքերը ամբողջովին վճարելու առթիւ սահմանուած հարիւրին հինգ նուէրէն, երբ ան վճարած ըլլայ ուրիշ տեղերու մէջ ունեցած իր կալուածներուն տուրքերը ամբողջութեամբ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ժամացոյցի աշտարակը, որ երկրաշարժէն ճեղքուած էր, պիտի վերաշինուի։

ՏԱՐԷՆՏԷի գաւառակին պիտի կըցուին Այվալըի գիւղախումբին գիւղերը։

ԹՈՒԶԼԱՅԻ մաքրանոցին հաստատուած գեաթը գնահատելու համար յանձնաժողով մը կազմուեցաւ։

ՄԱՆՏԱ-ԲՕՍԹԻ գիւան մը պիտի հաստատուի Թղթատարական վարչութեան մէջ։

«ԱՄՖԻԹՐԻԹ»Ա բարձրական զբօսանաւը Կայս. հրամանով Տարտանէլի նեղուցէն պիտի անցնի Սեվաստոպոլ երթալու համար, ուրկէ Աթէնք պիտի տանի Ցունաստանի թագուհին։

ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ վարժարանը ձրիաբար պիտի ընդունուին Ասորի չորս տղաքներ։

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՑՐԻԷի վարչութիւնը նկատելով որ 50,000 ոսկի ծախքով նոր չոգենաւեր ապարած է և ուրիշ ծախքեր ալ պիտի ընէ, մինչդեռ իր պայմանագրին աւարտելուն 16 տարի կայ, դիմում ըրաւ Առեւտրական և Հարօգուտ. չինութեանց նախարարութեան որպէս զի իր մենաշնորհին պայմանագրին երկարէ պէտք եղած և պահանջուած զարգացումը ի գլուխ հանելու համար։ Այս ընկերութեան պայմանագրին արդէն մէյ մը երկարած էր 30 տարուան համար 1888ին։

ԱՒԵՏԻՍ ԷՖ. քարտուղար հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութեան վիճակագրական գիւանին, նոյն գիւանին Ա. քարտուղար կարգուեցաւ։

ՎԱՆԻ նահանգին համար, տուրքերու գանձման նոր կանոնագիրին համաձայն 7 գանձողներ կարգուեցան։

ՄԱՆԱՍԹՐԷ կը գրեն թէ տեղին ծխախոտի ըէժիին նոր տնօրէն Վարդան Սակայ պէյի ջանքերուն շնորհիւ ծխախոտի մաքսանենգութիւնը քիչցած է և Ըէժիի ծխախոտներուն վաճառումը շատցած։

ՏԻԵՐՊԷՔԻՐԻ երկրագործներուն վարդամշակութիւն սորվեցնելու համար երեք տարի ևս նոյն տեղը պիտի մնայ Հալքալըի երկրագործական վարժարանին չրջանաւարտներէն Պէքիր էֆէնտի։

ՀՆԱԽՕՍԱԿԱՆ.—Պաղեստին, Երուսաղէմի և Սէզայի միջեւ գտնուած Պէյթ-Ճեպրինի մօտ եղած պեղումներէն գեանդամքան մը գտնուած է Ցունարէն բազմաթիւ արձանագրութիւններով, որոնցմէ կը հետեւցուի թէ այս գերեզմանոցը Մակեդոնական չրջանին Մարէսա հաստատուած Սիդոնական գաղութի մը կը պատկանէր առաջ, իսկ եռքը գործածած են այդ երկրին մէջ բնակող Իսրայէլէները։ Նկարները կը ներկայացնեն ամենէն հազուագիւտ կենդանիները, հեթանոսական կրօնքի մը այլ և այլ իրեղէնները, կերբերոս մը, աքաղաղներ, առնօթներ, եռոտանիներ եւն.։

ՓԱՑՏ ԵՒ ԱՇՈՒԽ Ներքին գործոց նախարարութիւնը նկատելով որ Պոլսոյ մէջ փայտը և ածուխը, նախորդ տարիէն սուղ կը ծախուին, և պատասխ ապրանք քիչ կայ, գրած էր Անտառներու ու հանքերու նախարարութեան՝ պէտք եղած միջոցները ձեռք առնել։ Այս վերջինը պատասխանեց թէ հարկ եղածը անօրինուած է և յարեց թէ անցած 1317 տարուան առաջին հինգ ամիսներուն 35,387,589 օխա ածուխ և 333,144 չէքի փայտ բերուած են Պոլիս, մինչդեռ ներկայ տարուան հինգ ամիսներուն մէջ բերուած են 39,192,127 օխա ածուխ և 348,497 չէքի փայտ, որով, անցեալ տարուան հետ բաղդատելով, այս տարի թէ՛ փայտը և թէ ածուխը աւելի եկած են։ Պոլսոյ մէջ փայտի ու ածուխի համար ծագած դժուարութեանց պատճառը այն է որ չատերը ամառը չեն փութար իրենց պէտքերը հոգալ, երբ գիները աւելի ածան են, և երբ ցուրտերը սկսին ամէն կողմէ փայտ ու ածուխ գնելու կը ձեռնարկուի երբ արդէն ժամանումները դադրած են։

ՀԱՍԱՆ ԽԱԼԻՏ էֆ. և ընկերները, արտօնութիւն խնդրած էին «Օսմ. ճարտարարուեստական և առեւտրական ընկերութիւն» մը կազմել։ Բ. Դուռը ծանոյց Առեւտրական նախարարութեան որպէս զի նշէ այդ ընկերութեան բուն նպատակը և գործելու չրջանակը, որպէս զի ապագային ո եւ է անպատեհութիւն չծագի։ Նոյն նախարարութիւնը այժմ կը քննէ խնդիրը։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

19,000 ՂՐՈՒՇԵԻ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Թէպէ Պաչրի թաղապետական թատրոնին չէնքին տակը գտնուած դրամենակին դրամարկղը առջի գիշեր խորտակուելով, մէջը գտնուած 19000 ղրուշը գողցուած է, մինչդեռ ուրիշ անտուկի մը մէջ գտնուած 3000 ղրշին ձեռք չէ դպցուած։ Գողերը կը փնտրուին։

ՋԵՂՏՈՒՄ.— Բաքերդի ծխախոտի Ըէժիին նախկին համարակալ Միրան էֆ. որ Ըէժիի հաստոցներին 5000 ղրուշ իւրացուցած էր, 3 ամիս բանտարկութեան, պաշտօնազրկութեան և դրամին հատուցման դատապարտուցաւ Պետական Խորհուրդին Նախնական դատարանին կողմէ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՃԻՐ.—անցած գիշեր երկու գլխարկաւորներ, Բերա, Եաղնանէ փողոց «Ինիլօն» ապահովագրական ընկերութեան քննիչ Արամ էֆ. Զուլհաճեանի տունը դուռը կը խանձէին, երբ գիշերապահները վրայ հասան. մարդիկը փախան, բայց գիշերապահները անոնց օձիքը չձգեցին։

Այս միջոցին փողոցին անկիւնին գողերուն դէմ ելաւ գիշերապահ Համի, որ փորձեց զայն բռնել, սակայն վրայ չարագործներէն մին հրազէնի հանեց և պարպեց. գնդակը ծակեց գիշերապահին կուրծքը և կռնակին դուրս ելաւ լայն վէրք մը բանալով։ Միւս հալածողները քաշեցին իրենց զէնքերը բայց չկրցին կեցնել գողոնարագործները։ Համիին վիճակը ծանր է։ Ոճրագործները կը փնտռուին։

ՔՂԻԻ Ցունիկ գիւղախմբին Սաղթիկ գիւղին քնակիչներէն յաքսակուած արջառները աւարակներէն առնուած և իրենց տէրերուն յանձնուած են, կ'ըսէ «Իգամ»։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Վանի Շատախ գաւառակին մէջ օգոստ. 21ի գիշեր երկրաշարժի ցնցումներ զգացուած են։ Իսկ օգոստ. 31ին ալ Էրզրումի մէջ թեթեւ ցնցումներ զգացուած են։

ԾՈՎԸ Կ'ԱՑՐԻ.—քարիւղ փոխադրող գերմանական չոգենաւ մը որ Գոնգոյի առուչեւ խարսխած էր, առջի օր իր մեթերանոցին մէջ հաւաքուած քարիւղի մրուրները ծովը կը թափէ որոնք քանակաւոր ջուրին երեսը կը մնան։ Քիչ վերջ մէյ մըն ալ անծանօթ պատճառներէ կը բռնկին և սոսկալի ծուխ մը կը բարձրանայ մօտեցողները խեղդելու չափ։ Ամբողջ ծովեզերք բոցերու մէջ էր երբ հոնտեղի ծառերն ալ կ'ըսկսին բռնկիլ, սակայն հասած օգնութեանց շնորհիւ բոցերուն վրայ հաղթելով կը մարեն հրդեհը։ Նաւահանգիստի վարչութիւնը ծանոյց այլ չոգենաւերուն նաւապետին որպէսզի այլ տեսակ մաքրումները բաց ծովի վրայ միայն կատարէ։

ԱՆՏԱՌԻ ՀՐԴԵՀ Քասթելոնիի անտառներուն մէջ հրդեհ ծագած է երաշտութեան պատճառով, և յսա մը ծառեր մոխիր դարձուցած։ Վերջին լուրեր կ'ըսեն թէ հրդեհները կը մարեն չնորհիւ հասած օգնութիւններու։

ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ ԷՖԷՔԻՒՆԷ

21ՈՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

3% փոխառութեան պարտաթուղթերուն

15 ՍԵՊՏ. 1902

15634 թիւը չահեցաւ 50000 ֆր.

Հետեւեալ 25 թիւերը չահեցան 1000 ական ֆր.

22984	74764	147781	244344	305244
27459	76225	149413	246865	339257
35741	104487	158964	247494	376268
41908	115412	167988	280845	380368
53350	123637	242709	303832	383408

Վիճակահանութեանց վճարումը պիտի կատարուի 1902 հոկտ. 1ին սկսեալ։

Եգիպտոսի մէջ վճարումները կը կատարուին՝ Գահիրէի մէջ ընկերութեան կեդրոնատեղին և Ալէքսանդրիայի մէջ Քրէտի Լիոնէի դրամատունէն։

Կ. Պոլսոյ և Իզմիրի մէջ՝ Քրէտի Լիոնէի դրամատուններէն։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

1 Հոկտ. 1902

Ֆրանս.	3%	(3% Français)	99 [illegible]
Բէժի		(Tab. Turcs)	351 —
Գօնսոլիտ.		(R. Turque D.)	28 10
Երկաթուղի		(Lots Turcs)	120 7[illegible]
Պանք. Օթթ		1 52(Banque Ott.)	577 —
Թրանսվալ		(Transvaal)	141 —

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ Խորհուրդը գումարուեցաւ երէկ Պատրիարքարանի մէջ և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.—

1. Ժողովական Սուրբենան էֆ., Խորհրդոյ յանձնարարութեան համաձայն ուսումնասիրած ըլլալով Հիւանդանոցի մէկ քանի կալուածոց դատական խնդրոյն վերաբերեալ Թուղթերը, ներկայեց արդիւնքը Խորհուրդին որ հարկ եղածը անօրինեց։

2. Պատրիարքարանի պաշտօնէից Հանգստեան Սնտուկի կանոնագրին խնդիրը Քաղաք. Ժողովոյ յանձնարարութեան համաձայն ուղղութեան առնելով, Խորհուրդը յանձնեց իր անդամներէն Սուրբենան և Շիրինեան էֆէնտիներու, կատարել հարկ եղած ուսումնասիրութիւնը և պատրաստելով կանոնները ծրագիրը ներկայել Խորհուրդին։

3. Հիւանդանոցի վերաշինութեան հաշիւները, որոնք Քաղ. Ժողովոյ կողմէ զրկուած էին Տնտես. Խորհրդոյ քննութեան համար, յանձնուեցան կեդրոնական համարակալութեան նախքննութեան։

4. Խորհուրդը բաց ի այս խնդիրներէն մասնաւորապէս զբաղեցաւ կեդրոնական Սնտուկի ելմտացոյցի պատրաստութեան խնդրովն և վերջնականապէս նկատողութեան առաւ ելեւմտացոյցը և անոր յարակից բացատրական տեղեկագիրը, որոնց մասին Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ քուէարկելի նիստին մէջ հարկ եղած վերջնական խորհրդակցութիւնը ընելէ ետք ելմտացոյցը և յարակից տեղեկագիրը պիտի մատուցուին Քաղ. Ժողովին։

ՍՐԲԱԶԱՆ Պատրիարք Հայրը Պէլճիքայի թագուհիին մահուան առթիւ, պէլճիական դեսպանատունը երթալով, անձամբ ցաւակցութիւն յայտնած էր. Պէլճիական դեսպանը շնորհակալութեան գիր մը ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր այդ առթիւ։

ՎԱՆԱՑ Երամեան վարժարանի չբոլանաւարտները խնդրած են Պատրիարքարանէն որ նոյն վարժարանի յորելեանը տօնուի յառաջիկայ տարի. որովհետև Երամեան վարժարանի հաստատութիւնը 1903 տարուոյ Օգոստոս ամսոյն մէջ 25 տարի կ'ըլլայ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐի Լէֆ գաղայէն երկու ժամ հեռու Հոփում գիւղը 100 տունէ աւելի Հայ բնակիչ ունենալով եկեղեցւոյ մը չինութեան պէտքը անհրաժեշտ դատուած ըլլալով, ատաղձ և այլ նիւթեր պատրաստ են. ուստի խնդրուեր է Պատրիարքարանէն որ Պետական հրամանագիր մը ձեռք բերուի անմիջապէս չինութեան ձեռնարկելու համար։

ՌՈՏՈՍԹՈՑԻ Ս. Խաչ Թաղի Օիսուսեան վարժարանը 15 տարի առաջ այրելով, երկսեռ աշակերտները կը յանախեն չենք մը որ վերջերս անբնակելի դարձած և մինչեւ իսկ վտանգ ըսպառնալու վիճակի մէջ կը գտնուի. այս պատճառաւ տղոց մէկ մասը եկեղեցւոյ գաւիթը հաւաքուած են և մեծեսն ալ փիղոցները կը դեղերի։ Ուստի առաջնորդարանը տեղական միջոցներով դպրոցը չշինել որոշեց և այս առթիւ հարկ եղած դիմումը ըրեր է պետական հրամանագիր մը ձեռք բերելու համար։

ՊԻԼԷՃԻԿԻ առաջնորդական փոխանորդ Գրիգոր Վ. Պալագեան, Մուրատ Ջայ երթալով եկեղեցական ինչ ինչ խնդիրներ կարգադրեր է. և այս առթիւ ամուսնական խնդիրներու երկար ցուցակ մը ուղղարկեր է Պատրիարքարան, և խնդրեր է որ կրօն. Ժողովը կարեւոր կարգադրութիւն մը ընէ անոնց մասին։

ՄԱՂԱՔԻԱ եպս. Տէրոնեան որ Նարոլի կը գտնուի, բժիշկներու խորհրդով յառաջիկայ ձմեռը հոն անցնելու ստիպուած ըլլալով խնդրեր է Պատրիարքարանէն որ թոյլատրութիւն ըլլայ իրեն հոն անցնելու ձմեռը, իր անձնական տկարութիւնը դարմանելու համար։

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԻՆ Բ. թարգման և օտար մամուլի անօրէն Նշան էֆ.ի երկու տղաքը, Մաքսուտ եւ Ճանիկ պէտքը երէկ Եւրոպա մեկնեցան Արեւելեան ճեպընթացով։ Առաջինը Հայաստէպէկ կ'երթայ իր ուսումը շարունակելու իրաւաբանական համալսարանին մէջ, իսկ Բ.ը հոն ծիսմեղ մնալու համար։

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ Նշան էֆ. Հարէնցի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխանակ ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցին.— Աղնիւ Տիկ. Նարդիկ ներսէս 216 ղ., Վսեմ. Յարութիւն էֆ. Ասլանեան, Տիգրան էֆ. Բարաղամեան, Մկրտիչ էֆ. Ատատեան, Եղբարք Թանթապրունեան՝ 108ական ղրշ.։

Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆը

Ն. Ս. Օծութիւն՝ Կաթողիկոսը ուղեկցութեամբ Տ. Բարթուղիմէոս եպս. Գէորգեանի, և Ճեմարանի Տեսուչ Տ. Կարապետ Վրդ.ի էջմիածնայ Մայրավանքէն մեկնելով Տփղիս հասած է, ուր հոգեւորական դասը՝ Տ. Գարեգին Վրդ. Յովսեփեանի հետ արդէն դիմաւորութեան դացած էր Առաջնորդարանին մօտիկ տեղ մը։ Նորին Ս. Օծութիւնը հանդիսաւոր չքախմբով առաջնորդուելով վանքի Մայր եկեղեցին, օրհնեց ներկայ եղող ժողովրդեան հոծ բազմութիւնը, և ապա գնաց հանգստացաւ։ Ս. Կաթողիկոսը՝ Տփղիսի մէջ տասը օրի չափ մնալէ ետև, պիտի վերադառնայ էջմիածին։

Ն. Ս. Օծութիւնը՝ սեպտ. 5ին, այցելած է Թիֆլիսի հրամանատար Ժէներալ Ռէյտէրին։

Ս. Կաթողիկոսը՝ քանի մը օրուան մէջ զբաղեցաւ Տփխիսի Ներսէսեան վարժարանի կալուածական և տեսչական խնդիրներով։

ԱՐՄԱՇԻ ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆը

(Մեր մասնաւոր թղթակիցէն)

ԱՐՄԱՇ, 16 Սեպտ. Բ.

Այս առտու կանուխ ուխտաւորները մեկնեցան դէպի Խակալի Ս. Յակոբ եկեղեցին, որ երկու ժամ հեռաւորութիւն ունի Արմաշէն։ Հոս ժողովուրդը իր ուխտը կատարելէ ետք մեկնեցաւ դէպ ի Տէիրմէն Տէրէսի կոչուած վայրը, որ կէս ժամ հեռաւորութիւն ունի Խակալէն։ Մեծ ոգեւորութիւն կայ հոս, կ'ուտեն, կը խմեն, կը պարեն մինչեւ երեկոյեան ժամը 10 — 11, ուրկէ վերջ կը վերադառնան Արմաշ, գիշերը անցնելու։

Պոլսէն եկող ուխտաւորներուն մեծ մասը պատրաստութիւն կը տեսնեն առտուն կանուխ ճամբայ ելլելու։

Այս տարուան հասոյթն է 55—56 հազար ղրուշ, մինչդեռ անցեալ տարուանն է եղեր 70,000։ Ասոր պատճառը կը վերագրուի Աֆիոն Գարահիսարի հրդեհին և Պոլսոյ մէջ անցեալ չաթաթու տեղացող անընդհատութիւնին, որոնց պատճառաւ բազմաթիւ ուխտաւորներ ետ կեցած են Արմաշ երթալէ։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Գասարգիւղցիք ուրախութեամբ կը տեղեկանան աղքատախնամի մը կազմակերպութեան ձեռնարկութիւնը գիւղիս մի քանի պատուաւոր անձերու կողմէ։ Այդ տեսակ մարմին մը անցեալին մէջ տխուր գոյութիւն մը ունեցած ու անհետացած էր միանգամ ընդ միշտ, թողլով այս կամ այն թաղական ազին աղքատները ձրի դարմանելու խնամքը որ տակաւ առ տակաւ քմահնին հանգամանք մը առած է։ Ներկայ թաղական խորհուրդը բաւական բամբասուեցաւ. այսու հանդերձ փոյթ չէ իրեն ամէն ինչ որ կ'ըսուի իր նկատմամբ. ան միակ «խէալ»ը ունի կառչիլ մնալ իր «ինքնակոչ» առժամեայ պաշտօնին... Թերեւս՝ անձնական շահերու համար։ Առ այժմ միայն սա հարցումը ուղղեմ թէ, ինչ կը նշանակէ կարօտեալի մը ձրի դեղագիր տալէ յետոյ անոր յանձնարարել այս կամ այն ինչ դեղարանը դիմելու, մինչդեռ որոշեալ դեղարան մը կայ արդէն այդ նպատակին ծառայող...։ Ցաւալի բան մըն է տեսնել որ Թաղ. Խորհուրդին պատկանող մի քանի չբնորքով անձերը, «միւսներուն» սանձարձակ արտօնութիւն մը տուած են եկեղեցւոյ շահերը կառավարելու գործին մէջ, որ անձնական նկատումներէ զուրկ պէտք է ըլլայ։ Առ այժմ այսչափ։

ԴԻՏՈՂ ԹԱՂԵՑԻ

Գասար-գիւղ 19 Սեպտ. 1902

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՇԱՆ ԷՖԷՆՏԻ ՀԱՐԷՆՑԻ

Երէկ առաւ, Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ վայելուչ հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ Ազն. Նշան էֆ. Հարէնցի յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը, ի ներկայութեան հայ եւ օտարազգի ազնուաւորանձնաւորութիւններու։ Մեռելական արարողութեան կը նախագահէր Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ եպիսկ. Գիմաքսեան, իր չուրջը ունենալով վեհապետական Տ. Մկրտիչ և Երէցեան Տ. Գէորգ Սրբազանները, Դանիէլեան Տ. Ներսէս, Կիւլէսէրեան Տ. Բարկէն, Աբարթեան Տ. Գրիգոր, Մարգարեան Տ. Տիրայր վարդապետներ, քսանի չափ քահանաներ և դպիրներ։

Եկեղեցին համակ լոյսերու մէջ ողողուն յուզիչ տեսարան մը կը պարզէր և դագաղը դրուած էր բարձր մահարեմի մը վրայ։

Մրտայոյզ արարողութիւններէ ետք բեմ ելաւ Գեր. Տ. Գէորգ Ս. եպիսկ. Երէցեան և «Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք և բեռնաւորք և ես հանգուցից զձեզ» խօսքը ընելով խօսեցաւ դամբանականը։

Այս տխուր դագաղին մէջ կը հանգչի, ըսաւ Սրբազանը, աշխատած և յոգնած մարդու մը վերջին մնացորդը։ Կեանքը պայքար մըն է զանազան երեւոյթներով շաղախուած, իղձերով, կիրքերով, ուժերով, վայելչութիւններով. անհանգիստի հիւսուած մըն է որուն մէջ կ'ապրին մարդիկ միշտ խուսափելով մահուընէ, և այդ խուսափումով մօտեցուցած ըլլալով արդէն մահը իրենց, մահը ուր պիտի գանէ արդարեւ մարդ իր կեանքին վերջին հանգիստը։

Այսպէս մանկութիւնը իր մէջ կը պարունակէ հիւանդութեան, թշուառութեան պարագաներ որոնք կը մօտեցնեն մահը, պատանեկութիւնը կիրքերու, բաղձանքներու, յանդգնութիւններու միջոցներ որոնք մահուան դուռը կը բանան, հասունութիւնը՝ ուր մարդ կ'զգայ թէ կ'ապրի և կը տառապի, ուր մարդուն կեանքը ամենէն աւելի կը մօտի նման այն մեքենային որ որքան սաստիկ կերպով գործէ այնքան չուտ կ'աւրուի. ծերութիւնը՝ ուր մարդ թէեւ կ'զգայ ապրելու պէտքը բայց կը տեսնայ թէ մահը անխուսափելի է վերջապէս։

Այս է կեանքը արդարեւ, հարուստին համար ալ աղքատին համար ալ, թէ՛ մեծին թէ պզտիկին, թէ իմաստունին թէ տգէտին։ Այս տառապանքի աշխարհին մէջ, անոնք միայն կը գտնեն հանգիստը որոնք կրցած են իրենց Խաչը տանիլ։

Նշան էֆ. Հարէնցը այնպիսի կեանքի մը ելեւէջներով բեռնաւորուած, աշխատած, յոգնած քրիստոնեայ մը եղաւ, մանկութեան հասակէն մինչեւ իր մահը։ Ուշիմ պատանութեան մէջ իսկ, գիտցաւ կեանքի յաջողութիւնը ձեռք բերել, և պահպանել իր ընտանիքին անունը, պատուաւոր դիրք մը գրաւելով առեւտրական հրապարակին վրայ թէ իր ազգակիցներուն և թէ օտարներուն մէջ. իբրեւ ընտանիքի հայր չի զլացաւ իր խնամքը իրենցերուն ու իր ազգիկներուն տուաւ պէտք եղած դաստիարակութիւնը։ Իր հոգերուն մէջ կարծես, դժբաղդութեան օրինակ ունեցաւ իր մէկ զաւակին տկարութիւնը որուն համար աշխարհիկ ամէն օգնութիւններ չդայլեց և հոգ տարաւ պահելու, որքան կը ներէին գիտութիւնը և բնութիւնը։

Իբրեւ բարի քաղաքացի, թէեւ ոչ ուղղակի կերպով այլ անուղղակի իր խորհրդակցութիւնները չը խնայեց ամէն հանրօգուտ ձեռնարկի և մասնակցութիւն ունեցաւ իր առեւտրական հրապարակին վրայ գտնուած ժամանակ։

Եւ բարեկամներու այս ընտրեալ դասակարգին ներկայութիւնը արդէն գրաւական մըն է իր առաքինի, հնազանդոյր, և օգտակար կենցաղին։ Սիրեց իր եկեղեցին, և հաւատքը մի՛նչ բարձր պահեց իր հոգիին մէջ։

Այսպիսի քրիստոնեաներու համար է որ Քրիստոս հրաւէր մը կարդաց «Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ»։ Եւ մեր այս հաւատքին գիտակցութիւնն է որ մխիթարութեան մէջ կը թողու իր բարեկամներն ու ազգականները։

Սրբազանը հուսկ յետոյ մխիթարութիւն հայցելով Աստուծմէ, հանգուցեալին այրիին և զաւակներուն, եղբօրը և եղբօրորդիներուն, վերջակէտը դրաւ իր դամբանականին, ուրկէ անմիջապէս վերջ կազմուեցաւ թափորը որուն առջեւէն կը տանէին բարեկամներու և ազգականներու կողմէ նուիրուած տասներկու ծաղկեփունջեր։ Դագաղին կերոնները և ծոպերն ալ կը կրէին ներկայ յուղարկաւորներուն մէջէն ականաւոր հայ և օտարազգի անձնաւորութիւններ։

Թափորը կանգ առաւ եկեղեցիին ետեւի դրան առջեւ և հոն ներկաները, որոնց մէջ կը նշմարուէին Պէլճիքայի դեսպանատունէն ներկայացուցիչներ, Վսեմ. Աբիկ էֆ. Ունճեան, Յարութիւն էֆ. Գարամանեան, Մկրտիչ էֆ. Ատատեան, Սահակ էֆ. Ղազարոսեան, Բարսեղ էֆ. Հալաճեան, Իլիաս փաշայ, Մարգիս էֆ. Թաշճեան, Գրիգոր խան Շամանճեան, Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան, Յարութիւն էֆ. Ասլան, Եղիա էֆ. Շանպազ, Գրիգոր էֆ. Խտրեան, Մինրան էֆ. Սալալան խան, Զարեհ էֆ. Տիլպէր, Ռոպէր էֆ. Եաղճեան, Մինրան էֆ. Կեսարեան Նազարէթ էֆ. Եաղճեան, Հրանդ էֆ. Ատատուր, Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան, Գարբիէլ էֆ. Նորատունկեան, Մինրան էֆ. Մարատեան, Վահան պէյ Էօտեան, Տիգրան էֆ. Սուսուճեան, Էտուարպէյ Տիւզ, Միւսիւ Հասուն, Խաչիկ էֆ. Շանպազ եւն. եւն.։ Յաւակցութիւն յայտնեցին հանգուցեալին եղբօրու պարագներուն։ Յետոյ դագաղը մեռելակիր կառքին մէջ դրուելով, տարուեցաւ Շիշլիի գերեզմանատունը ամփոփուելու համար։ Հարիւրներ ընտանեաց յատուկ դամբարանին մէջ։

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

—Ս. էֆ. Գուլումեան. Սիս.— Սատանք ձեր 3 Սեպտ. թուագրեալ նամակը հանդերձ բաժնեգինով զոր ձեր հաշուոյն արձանագրեցինք։ Սրբոյկած լուսանկարներնիդ ժամանակին հասած են մեր ձեռքը. շնորհակալութիւն։

ՎԱՆ մեծ. Թղթակից.—փոսթհանէէն կ'ստանաք 2 հատ ֆրանսերէն զրուցատրութիւն և 1 քառատան իբր նուէր մեր կողմէ։

ԷՆԿԻՒՐԻ.—«Մանզումէ»ի Էնկիւրիի բաժանորդներէն կը խնդրուի որ իրենց հաշիւը կարգադրեն մեր գրասենեակ Ազն. Դ. Ե. էֆ. Աչըգեանի հետ։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ԳԻՆԵՐԸ ԻՆԿԱԾ

Երէկ կէս օրէն վերջ ստացուած Եւրոպական սակարաններու հեռագիրներով սակերը կարեւոր անկումներ կրեցին, մեծաքանակ գործառնութեանց տեղի տալով, ինչ որ քանի մը շաբաթներէ ի վեր չէր եղած։ Թէեւ երկաթուղին այնչափ չինկաւ այսինքն 116,25ի վրայ մնաց և գրեթէ, բայց Օսմ. քոնսոլիէն 10—12 փարա կորեց, ինչպէս որ մեր այս օրուան սակարանական թիւերու ցանկէն ալ կը տեսնուի։

ՍԱՐՐԱՖԻՏ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍը

Եան. Ռամ ոսիւն ագչ. գաբ.	30—21
» » էն եիւքսէք	30 -32½
» » էն ալչաղը	30—21
Բումէլի չըմէն. ագչմ գրնա.	116—¼
» » էն եիւքսէք	118—
» » էն ալչաղը	116—¼

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐը

Բէժի ագսիոնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0—21
» Բ.	—90
Թրամվայ	5—42½
Ժուբանա	1—30
Օպլիկասիոն Թրամվայ	494—
Ասիւրանս	3—82
Գոբզոբասիոն	0—08
Գումրգրսալ	0—10
Լոտիսմ	74—
Պանգ նասիոնալ տը կրէդ	415—50
Թրանսվասալ	140—
Բրխթամ թասվիլսթը	498—
Անատոլը չըմ ագսիոնը	10—42½

ՐՈՒՄԷԼԻ ՃԵՄԷՆՏԸՖԷՐ ԹԱՀՎԻԼԱԹԸ

195 ԸՆՃԸ ԷՈՒՐԱ ՔԷՇԻՏԷՍԻ—1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1902

Նումէրօ	Ֆրանգ	Նումէրօ	Ֆրանգ	Նումէրօ	Ֆրանգ	Նումէրօ	Ֆրանգ
394971	300000	291183	1250	427397	1000	1035887	1000
1179612	25000	1030740	»	297530	»	1130840	»
1175551	10000	601397	»	954979	»	670271	»
1149308	«	181800	»	45237	»	350662	»
1695561	2000	500037	»	1949970	»	105237	»
527674	»	380100	»	737018	»	1130836	»
1151988	»	70594	»	915825	»	925584	»
1822001	»	859859	»	1175554	»	1078705	»
1501664	»	1974211	»	670275	»	824176	»
311367	»	859860	1000	1062045	»	668828	»
890789	1250	154720	»	1767533	»	1822005	»
1112619	»	890790	»	47944	»		
1878949	»	388122	»	1358814	»		

750 ԱՄՕՐԹԻ ԳԱԶԱՆԱՆ ՆՈՒՄԷՐՕԼԱՐ

606— 10	363421— 5	746536— 40	1099046— 50	1557061— 5	
21911— 5	380096—100	741991— 5	1112616— 20	1559246— 50	
25126— 30	388121— 5	743051— 5	1114486— 90	1569316— 20	
39576— 80	394972— 5	753506— 10	1130837— 40	1590431— 5	
45236— 40	402056— 60	779491— 5	1145811— 5	1612256— 60	
47941— 5	427396—400	806451— 5	1149306— 10	1613026— 30	
67991— 5	441971— 5	824177— 80	1151986— 90	1624671— 5	
70591— 5	453291— 5	837516— 20	1175552— 5	1630186— 90	
71176— 80	459931— 5	840466— 70	1176016— 20	1661376— 80	
78426— 30	462236 — 40	859856— 60	1179611— 5	1695562— 5	
87561— 5	467706— 10	890786— 90	1182451— 5	1710211— 5	
88326— 30	497726 — 30	895916— 20	1245811— 5	1711006— 10	
105236— 40	500036— 40	902496—500	1254071— 5	1712426— 30	
121781— 5	527671— 5	915821— 5	1291756— 60	1721586— 90	
154716— 20	529391— 5	925101— 5	1335836— 40	1767531— 5	
148841— 5	529691— 5	925581— 5	1350021 — 5	1771826— 30	
155931— 5	540501— 5	954976— 80	1358811— 5	1774086— 90	
157776— 80	545891— 5	959726— 80	1374646— 50	1787636— 40	
167016— 20	581306— 10	982541— 5	1378881— 5	1807991— 5	
170646— 50	601396—400	1010511— 5	1400976— 80	1817846— 50	
179621— 5	608611— 5	1013411— 5	1404096—100	1822002— 04	
181796—800	610231— 5	1016716— 20	1405511— 5	1841391— 05	
207946— 50	624996. 5000	1023616— 20	1453816— 20	1857611— 5	
215266— 70	633301— 5	1035886— 90	1457151— 5	1869511— 5	
231001— 5	650781— 5	1030736— 40	1501661— 5	1878946— 50	
263611— 5	657761— 5	1041971— 5	1509301— 5	1893531— 5	
287091— 5	661361— 5	1045281— 5	1509731— 5	1930536— 40	
297526— 30	664386— 90	1059271— 5	1518821— 5	1938016— 20	
291181— 5	668826— 30	1062041— 5	1530496—500	1949966— 69	
300511— 5	670272— 5	1064536— 40	1549747— 50	1968551— 5	
311366— 70	730386— 90	1064806— 10	1551286— 90	1957376— 80	
350661— 5	737016— 20	1078701— 5	1555096—100	1974212— 5	

)(6)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ՔԱՐԳՄԱՆԵՑ

ԳԱՍԻՄ

ՍՐՏԻ ԽՈՐԵՐԷՆ ԽՕՍՔ ԱՌ ԱՍՏՈՒԱԾ

Իսրայէլի ամբաստանութեան առթիւ, մարգարէին ըսածին նման, թէպէտ չատ անգամ ուզեցիր ձեռքդ ինձ երկնցնելով, այցելութեամբդ զիս դէպ ի Բեզ քաշել, սակայն ես հաւանութիւն չտուի։ Թէեւ խոստացայ, ուխտեցի նաեւ ըլալ Բեզ, սակայն այս ուխտս մէջ ալ չսահմանափակուեցայ, զի դարձեալ սկսայ չարութիւն նիւթել։ կրկին առջի ընթացքս բռնեցի, որպէս արտին մեղքի փուչերը հերկեցի, որպէս արդիւնաւորելու համար։

Աստուածարեալ սուրբ մարգարէներուն ըսածները իմ վրաս կը կատարուին, որովհետեւ խաղող կ'սպասէիր ինձմէ ու ես փուչ բուսցուցի անոր տեղ. եա՛ օտարացած այգիս՝ լեղի ու անհամ պտուղներ տալ սկսայ, անհաստատ հովերէ բռնուեցայ, որոնցմէ միշտ երերալով ադդին անդին կը տարուբերիմ։ Ցոր Երանելիի բաժին պէս, ես չդառնալիք ճամբայ մը գացի, աւազի վրայ լիմարական չէնքեր կառուցի։ Լայն ճամբաներէ փափաքելի կեանքին հանիլ կարծելով՝ խաբուեցայ, փրկութեան ճամբան ձեռքս փակեցի, կորուստի անդունդը յօժար կամքովս բացի։

Ականջներս գոցեցի, որպէս զի կեանքի խօսքերդ չընդունիմ. հոգւոյս աչքերը փակեցի, կեանք չնորհող դեղը չտեսնելու համար։

Լքուած մաքիս թմրութիւններէն չթափեցայ՝ ահաւոր փոդիդ պատգամը լսելով. չզգաստացայ այն ողբէն, որ կրակով փորձուելիք (դատաստանի) օրուան ընդարձիութիւնը կը գուժէր. երբեք չարթնցայ մեռցնող քունէն, որ կորսուելու կ'առաջնորդէ։

Այս մարմնեղէն տաղաւարիս մէջ, բնաւ հանգստութիւն չտուի Քու հոգւոյդ. պարգեւած չնորհներդդ մաս մը իսկ չխառնեցի չնչող հոգւոյս, առակախօսին բաժին նման, կենդանի հոգիս մեռցնելու համար իմ ձեռքովս փնտռեցի կորուսաը։

Գ. Եւ սակայն ինչ օգուտ ունի քիչ մը անոնցմէ կսկծեցուցիչ բաներ չարադրել ու չափաբերել, երբ չարիքներս չպին անցած են և անոնց բուսժուսին անկարելի է դարձած։

Արդ, Դուն կրնաս կեանք չնորհել ինձ, որ մեռած եմ հոգւով. մօտեցի՛ր, անոխակալութեամբ այցելութիւն ըրէ՛ ինձ դատապարտուածիս, ո՛վ կենդանի Աստուծոյ Որդի. ամէն պարգեւի մէջ Քեզ փառք կը մատուցանեմ, ամէն։

Նայն այն Հայոցին աղերսալից մաղթանքներուն ու ողբախառն հեծեծանքներուն նո՛ր յաւելուածը։ Սրբոյ խորերէն խօսք առ Աստուած.

Զ. ԽՕՍՔ

Ի՞ՆՉ բարիք կը ծագի սակայն սակից, և կամ ի՞նչ օգուտ ունի ինձ այս հեծեծանքի ողբերգութեան չարքը, երբ կը թուիմ, բայց մահացու վէրքիս վրայ ժողվուած թարախը խօսքի խարանով (տաք երկաթով) չեմ դուրս հաներ և կամ ցաւերուս մթերքէն ծանրացած օրախ հոգեկան խիթերը չեմ բուժեր, տաղանդի հոգիս մեռցնելու համար իմ ձեռքովս փնտռեցի կորուսաը։

Բ. Եւ որովհետեւ պարծելու արժանի չեպաղուեցայ սուրբերու դասակարգին հետ, որոնց բերանները—սաղմոս ու առակ խօսողներուն ըսածին նման—լեցուն են ծիծաղով ու չրթունքները ուրախութեամբ. ուրեմն բոլոր ինձ նմաններն հոս յիշատակելու համար երկրորդ դասակարգին դիմեմ, թէպէտև իմ անբարոյ բնաւորութեանս թերութիւններուն հետ բաղդատելով անոնք յարգելի են, իբր չապաշխարողի մը հանդէպ ապաշխարողներ։ Մեղքերուս չատութեան հետ բաղդատելով՝ սուրբերուն կարգը դասուեցաւ Մանասէ և իմ դժնեայ ամբարշտութիւններուս հանդէպ պատիւ ստացաւ Փարիսեցին։ Անառակ որդին գովուեցաւ իմ անդարձ ուխտաղանցութեանս նայելով և Ամասիայի որդւոյն կեղծաւորութիւնը յիշատակութեան արժանի հանդիսացաւ՝ ինձ նման անպիտան ապերախտի մը քով։ Օրհնութիւն ստացաւ աւազակն որ անհաւատներուն դատախազն է. պատուուեցաւ պոռնիկ կինն որ ապաշխարողներուն առաջին մայրն եղաւ. Փարաւոնէն ոչ պակաս կարծրացուցի սրտիս յամառութիւնը. փորձոկալից ծովու ալեկոծութեանը նման ծփացի. ո՛չ այնքան պատկառեցայ ու դողացի հրամանիդ խստութենէն, որչափ ծովուն ալիքները եղերքներէն։ Գործած չարիքներուս թիւը աւազի կոյտերու հետ չափուելու աստիճանին հասաւ, որոնց անհամար չեղջերը, իմ անօրէնութեանս մթերքին հետ կշռուելով՝ պակաս եկան։

Գ. Որովհետեւ, թէպէտ չուրին եղերքը շատ մը մանր իրեր կան հաւաքուած, սակայն անոնք առանձին և զատ զատ ըլլալով, բնաւ չեն ծնիր ու չատնար. իսկ իմ յանցանքներս ու մեղքերս անթիւ են, զորս կարելի չէ միաք պահել։ Մէկ մեղքս ու անկէ ծնածները. մէկն՝ ու իր ճիւղերը, մէկն՝ ու իր բիծերը, մէկն՝ ու իր արկածները, մէկն՝ ու իր փուչերը, մէկն՝ ու իր արմատները, մէկն՝ ու իր սեղծածները, մէկն՝ ու իր պտուղները, մէկն՝ ու իր կորները, մէկն՝ ու իր ճիւղերը, մէկն՝ ու իր ոստերը, մէկն՝ ու իր արմուկները, մէկն՝ ու իր հիրանները, մէկն՝ ու իր մատուռները, մէկն՝ ու իր չարժումները, մէկն՝ ու իր զօրութիւնները, մէկն՝ ու իր ազդումները, մէկն՝ ու իր նշմարները, մէկն՝ ու իր օրինակները, մէկն՝ ու իր մնացորդները, մէկն՝ ու իր չուքերը, մէկն՝ ու իր մթութիւնները, մէկն՝ ու իր յարձակումները, մէկն՝ ու իր հնարքները, մէկն՝ ու իր խաբէութիւնները, մէկն՝ ու իր դիտումները, մէկն՝ ու իր դիմումները, մէկն՝ ու իր չափերը, մէկն՝ ու իր խորութիւնները, մէկն՝ ու իր զզուանքները, մէկն՝ ու իր կայծակները, մէկն՝ ու իր կիրքերը, մէկն՝ ու իր մթերքները, մէկն՝ ու իր գանձերը, մէկն՝ ու իր ցանկասուքները, մէկն՝ ու իր աղբիւրները, մէկն՝ ու իր գիւտերը, մէկն՝ ու իր չանթերը մէկն՝ ու իր հրդեհները, մէկն՝ ու իր պատկառանքները, մէկն՝ ու իր վիհերը, մէկն՝ ու իր անդունդները, մէկն՝ ու իր բորբոքումները, մէկն՝ ու իր մթութիւնները, մէկն՝ ու իր փոթորիկները, մէկն՝ ու իր կաթիլները, մէկն՝ ու իր հոսումները, մէկն՝ ու իր հեղեղները, մէկն՝ ու իր սառոյցները, մէկն՝ ու իր դռները, մէկն՝ ու իր ճամբաները։ Փուռն ու իր տաքութիւնը, կրակն ու իր գոլորշիները, ճարպ հալեցնելու կաթսան՝ ու իր ճենճռտ հոտը, օշինդրն՝ ու իր լեղութիւնը։ (Հոգին) կործանողն՝ ու իր հնազանդողները, բռնաւորը (սատանայ) ու աւազակները, գողոն՝ ու իր զինուած մարդիկը, աւազակապետ (Բելիար)ն՝ ու իր գումարտակները, գազանն ու իր լակոտները, խածողն՝ ու իր ծակոտածները, ապականողն՝ ու իր նմանները։

(Շարունակելի)

31

«ՄԱՆՉՈՒՄԻԻ» ԵՐՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՄԱՐԴ ՄԱՐԻՈ

ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՒԱՆՔԸ

Ե.

Հայրական Մտատանջութիւններ

Պ. Լարօշ չնորհաւորեց իր աղջիկը, որ առաջուընէ երեք հարիւր ֆր. տալու կանխատես ու գթոտ զգացումը ունեցեր էր առ դժբաղդ արարածներուն, որպէս զի կանխաւ հարկ եղած պատրաստութիւնները տեսնան, և ամիսին վերջը գանձելիք դրամին ալ հանգիստ սրտով առատօրէն գործածեն։

Հայրը քիչ մը բան ուտելէ ետքը դուրս ելաւ, և սկսաւ հրապարակին երկայնքը պտոյտ կատարել, ուր ընդհանրապէս քարեկամներու կը հանդիպէր։

Երկրորդ օրը, իր դիտաւորութիւնը Պէնամուին յայտնելու և զայն Ապէսի փողոցը զրկելու գաղափարը ունեցաւ, հասկնալու համար որ, երկու հազար ֆր. ի գումարը իր տեղը հասած էր։ Բայց անմիջապէս ետ կեցաւ ու.

—Ես անձամբ պիտի երթամ, ըսաւ ինքնին։

Մինակ քանի մը օր մտածեց իր տուած այդ որոշումին վրայ, ու ուրբաթ օրը կրցաւ հաստատապէս ճամբայ ելլալու մտադրութիւնը կատարել։

Իր և աղջիկին մէջ ալ Պ. ոը Ֆավրէօզին խօսքը չեղաւ, որով աղջիկը կ'անդիտանար խեղճ մարդուն մահը։ Լրագրին մէջ չէր կրցած կարդալ. Լանարիները բան մը չէին ըսած. որ և է տեղ մը ծանուցում չէր եղած ընաւ, ու խնդիրը տեղեկացնող նամակ մը չէր առած։

Պ. Լարօշ դռնապանուհիին ներկայացաւ որոշած օրը.

—Պ. ոը Ֆավրէօզը հո՛ս կը բնակի. անանկ չէ՞, հարցուց։

—Յի՛նդ հոս Պարոն, պատասխանեց Տիկ. Գլօտ. բայց մեռած է Պ. ոը Ֆավրէօզ։

—Այո՛, գիտե՛մ, ըսաւ վճառականը։ Անցած կիրակի օրը անձնասպան եղած է։

—Ա՜հ, գիտէ՞ք..., ըրաւ զարմանալով դռնապանուհին։ Բայց Պարո՛ն, իր աղաքն ալ երէկ չէ առնի օրը ուրիշ տուն մը գային. մեր տունէն ելան։ կը հասկնաք անշուշտ որ բաւական դժուար բան մըն էր այդ երկու դժբաղդ երիտասարդներուն ապրիլ ա՛յն տունին մէջ՝ ուր իրենց հայրը մեռած է... մեկդի ձգելով սա պարագան որ, աղքատութեան մէջ ինկած ըլլալնուն կը փափաքէին ածան տուն մը գտնել ու համեստ կեանք մը ունենալ։ Պ. Լիւսիէն Բարիզ պիտի մնար, և Պ. Էտմոնտ ալ ուրիշ տեղ պիտի երթայ գործերու կարգադրութեան համար, եթէ չէ գացած արդէն։

Պ. Լարօշ այս լուրը առնելով զարմանալու տեղ աւելի ուրախացաւ։

Ժանին և Էտմոնտին մէջտեղ գրանուող միջոցը երթալով պիտի լայնար։

Բայց ուզեց գիտնալ որ ի՞նչ եղած էին այդ երկու հազար ֆրանքը և ըսաւ դռնապանուհիին.

—Պ. ոը Ֆավրէօզին տղաքը տեսնելու պէտք չունիմ, որովհետեւ դուք կրնաք ինծի պէտք եղած տեղեկութիւնները տալ։ Շաբաթ օր ապահովագրուած նամակ մը սա՛ռցա՞ Պ. ոը Ֆավրէօզ, որ երկու հազար ֆր. ի խոշոր գումար մը կը պարունակէր։ Ես չափազանց անհանգիստ եղայ իր անձնասպանութիւնը լսելով, որովհետեւ մտածեցի թէ թերեւս այդ գումարը չէր ընդունած, որ մեծ յոյս պիտի ներշնչէր անոր։

—Ներողութիւն Պարոն, ըսաւ Տկն. Գլօտ, Ձեր ըսած նամակը եկաւ, ինչպէս նաև երկու հազար ֆր.ը, և սա կայն ուտա՞ղ ուշ... Նամակաբերը հիւանդ՝ ին վայրկեանին հասաւ, երբ ոստիկանապետն ալ կուգար իմացուցել խեղճ տղաքներուն որ, իրենց հայրը մեռած էր։

—Կիրակի առտո՞ւ...

—Ժամը տասնին ատենները, աւելցուց դռնապանուհին. ես իրենց քովն էի և այքովս տեսայ հինգ տեղէն կնքուած նամակը։ Պ. Էտմոնտին ուղղուած էր։

—Պ. Էտմոնտի՞ն, պոռաց Ժանին հայրը։

Իր յանկարծակի զգածուիլը ա՛յն ատենն զգալի էր որ, դռնապանուհին նշմարեց զայն և.

—Կը կարծէի որ դուք էք սա գումարը ղրկողը, ըսաւ։

—Ո՛չ... պատասխանեց Պ. Լարօշ. իմ ճանչուորներէս մէկն է... Ուրեմն, աղէկ գիտէ՞ք որ ճիշդ Պ. ոը Ֆավրէօզին տղուն հասցէին ուղղուած էր։

—Այո՛, Պարոն... Պ. Էտմոնտին։

—Եւ ժամանակէն չատ ո՞ւշ հասաւ։

—Անուշա՛. որովհետեւ շիտակ է ձեր ըսածը. թերեւս Պ. ոը Ֆավրէօզ չի պիտի յուսահատէր, որով անձնասպան ալ պիտի չըլլար։

«Ասոր հետ մէկտեղ սա՛ ալ գիտցած եղիք Պարոն որ, դրամը կորսուած չէ, աւելցուց բարի կինիկը Շիտակը այդ երկու երիտասարդներուն վիճակը ցաւալի էր. իրրեւ ժառանգութիւն բան մը չէր մնացած իրենց, և անարակոյս այդ երկու հազար ֆր.ը բաւական մեծ ծառայութիւն մը ըրաւ խեղճերուն։ Ցուղարկաւորութեան համար բաւական օգնեց դրամը... ադին անդին ունեցած պարտքերնին վճարեցին և դեսդառն մըն ալ բռնելու համար առաջուընէ որոշեցին քիչ ծախք ընել։

—Կ'ըսէիք որ Պ. Էտմոնտ որոշած է վերջնականապէս ձգել Բարիզը, ըսաւ Ժանին հայրը... Գիտէ՞ք ուր պիտի երթայ։

—Հոսկէ մեկնած ատենը դեռ հաստատ որոշում մը տուած չէր, պատասխանեց Տիկին Գլօտ. որովհետեւ ինծի պիտի ըսէր. մտածեցէք անգամ մը, ուրեմն տարի է որ սա տունը կը բնակին և իրենց գործերը գիտեմ բոլորովին։ Դեռ որոշած չէր։ Անգղիական տունի մը հետ է գործը և անկէ կախուած է ո՛ւր երթալը կամ չերթալը։

«Բայց վերջապէս յայտնի է որ իր մեկնումը վերջնական կերպով որոշուած է. և ապացոյցն ալ սա է որ, իրենց ամբողջ ստացուածքները ծախեցին, ու սենեակի մը կարասիները միայն պահեցին Լիւսիէնին համար, որ Բարիզ պիտի մնայ։

«Բայց եթէ ուզէք, Պ. Լիւսիէն կրնայ իր եղբօր հասցէն տալ ձեզի. ինքը Սէն Տընիս արուարձանը, 105 թիւ պարտանքը կը բնակի։»

Պ. Լարօշ ալ աւելի բան մը գիտնալու պէտք չունէր. չնորհակալ եղաւ և քանի մը խօսքով ըսաւ թէ Պ. ոը Ֆավրէօզ իր հին բարեկամներէն մէկն էր և չիտակը կը գթար անոր աղաքներուն վրայ, ու մեկնեցաւ։

Կը հաւատար ինքնին հիմայ որ, ալ իր աղջիկը ազատած էր բոլորովին, քանի որ Էտմոնտ որ Ֆավրէօզ Բարիզէն մեկնած էր և աղջիկը չի պիտի գիտնար անոր ի՛նչ ըլալը, և մէկ մը ալ չպիտի տեսնէր զայն։

Թարգմ. Շնայի

(Շարունակելի)

ՏՕՔԹՕՐ ՔՕՍԹԱՔԻ ՔԻԼԱՑՏԻԹԻ

Բարիստ իւքմալը թանսիլ էթմիշ վէ էվրօբանդն էն մէյհուր խասթէխանէլերինտէ ամէլիյաթ կէօրէրէք, օն սէքիզ սէնէ տախի իճրան թըպազէլէ քէսպը վուղուժ էյլէմիշ տիր։

Թապիպը մումալիէյի՝ կէօհիս վէ միտէ իլլէթլերինի եանի նէղլէի սարիյէէի, նէֆէս տարլըզնը, ագ ճիեր իւֆոնէթլերինի խուսուսիյլէ վէրէմ խասթէլիեին, իսթիեարլարտա միւզմին էօքսիրիւք վէ տամարլարը թէսալլուպ իթմէսինի, էմրազը գալպիյէէի, հազմսըզլըզը, ինգըպապը, միւզմին խհալը, միտէ ադրըսընը, միտէ կէնիշլէնմէսինի, գանը պաուրը, գարընտա սու տօլմասընը, գարտիեէր խասթալըգլարընը, իտրարտա չէքէր վէ եուսուրթա ազը պուլունմասընը, էմրազը միքրօպիյէեէի վէ գան խասթալըգլարընը վէ հէր ճինս չօճուգ խասթալըգլարընը՝ թէրազդըյանթը ֆէննիյէէ մուհիպլինճէ էն սօն ուսուլը թըպպի վէճէկլէ թէտավի էյլէր։

Թապիպը մումարիէյի՝ տէօրթ սէնէ պիր միւտտէթ զարֆընտա վասի պիր ֆրէնկի խասթէեանէսի սէր թըպպէթինտէ պուլունարագ, պու էսնատէ խուսուսի թէտավի էյլէտիեի խասթալարտան մասատա, ֆրէնկիյէ վէ պէլ սօղուգլուղունա միպրէնէա օլմուշ տէօրթ պին գատար էշլասը թէտավի էյլէտիեի ճիհէթլէ, պու իլլէթլերին թէտավիսի խուսուսընտա ֆէվգէլատէ մէհարէթ քէպզ էյլէմիշ օլտուղունտան, էրքէք վէ գաղընղարտա եէնի վէ էսկի ֆրէնկիյէի վէ պէլ սօղուգլուղունու վէ անլէրտէն հասըլ օլան սէս գըսրգլըզընը վէ եարալարը վէ տէրի իւֆունէթլերինի վէ իտրար տարլըզընը վէ իլթիհապը մէսանէեի վէ վէգարիֆը թէնասիլլիյեո իճրասընտա նօգսանիյէթի սուրէթը միւքէմմէլէտ վէ թէճարիպը միրէնատիւէսինի թէրազդըյանթը ֆէննիյէտ իլէ պիրլէշտիրէրէք ազ զէման զարֆընտա թէտավի էյլէր։

Տէր Ալիյէեէ հէր հանկը թապիպ իլէ իսթէնիւրտա գօնսիլիօ օլունապիլտիեի կիպի, էվրօբանդն էն մէյհուր ամբրպպասը իլէ տախի պիլ մուխապէրէ գօնսիլիօ իճրա օլունուր։

Վիլայէթը Շահանէյէն թարիրէն միւրաճաաթ իտէէք զէվկիը՝ օրատաքի թապպին պիր բարօրունը եախուտ մուֆասսալ պիր թարիֆնամէ կէօնտէրմէլէրի էլէմ տիր։

Բազարտան մասատա, հէր կիւն սաաթ պէէտ գատար, Գումգապուտա Զիֆթէ կէլինլէր ճատտէսինտէ 13 նիւմէրօլու խանէէտ, սաաթ 6տան 8 պըէյուղա գատար Սթանպուլտա Էմին էօնինտէ Արսէնաքի էճզախանանէսիէ։ Սաաթ տօգուզտան օն պիրէ գատար։ Սուլթան Պաեազիտտէ, Օգճիլար պաչընտա Սինէմէան էֆ նին Պաեազիա էճզախանէսինտէ խասթէկանը գապուլ էյլէր։ Ֆագըր օլանլար ոալը կիւլլերի մէճճանէն մուսեէնէ օլունուր։

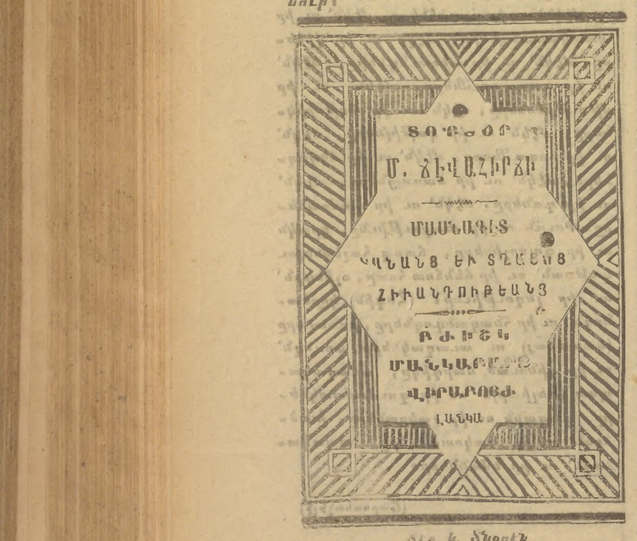

Տէր և Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՀԱԳԻԳԻ ԻՒՂ ՔԷՕՇԷ ՄԱՐԳԱԼԸ ՌՈՒՍ ԼԱՍԹԻՔ ԻԹԹԻՐԱՍԸՆԱ ՏԸԳԱԹ

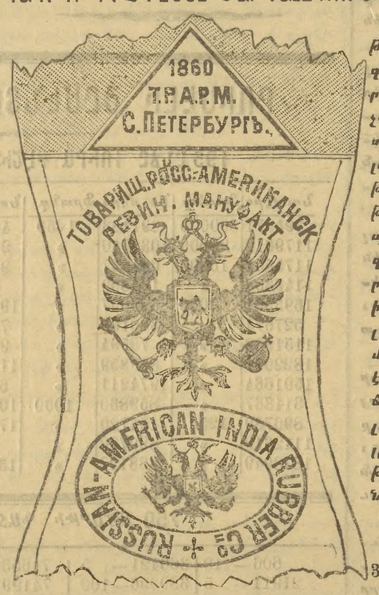

Մէթանէթ վէ նէֆճաէթի ուժուտը թանթը թէսլիմինտէ պուլունան հագիգի Ռուս լասթիքլերինէ կէօսթէրիլէն գրաղպէթ հասէպսիյէ թրացմըզա պիր չօգ թագլիտլեր կէթիրիլմիշ, վէ պաղը տիւքքեանճըլար՝ միւշթէրիլերին ճէճաւլէթինտէն իսթիֆատէ իտէրէք պու թագլիտ մալլարը հագիգի Ռուս լասթիյի տէյու օ ֆիյաթլա սաթմագատա պուլունմուշլար արը։ Պինանէնալէյն հագիգի Ռուս լասթիգլերինին ադ թարֆընտաքի ալէմաթա, խուսուսիյլէ իչինտէ (1860) թարիխիյլէ Ռուսճա օ լարագ Սէն Բէթէրսպուրկ քէլիմէսի մուհարրէր օլան իւչ քէօշէ մարգայա էհալիի քիրամըն նազարը տըգգաթընը ճէլգ էյլէր վէ հագիգի Ռուս լասթիգլերինին թագլիտլերէն ֆարկը պաշլըճը պու նօգթա օլտուղը իչուն սաթըճըլարտան պու իւչ քէօշէ մարգանէն սօրուլմասընը պէեան իտէրիմ։

Պիլուսմամ մէմալիքը Օսմանիյէ իչուն եէկեանէ վէգիլ

ԷՄ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆՕՖ

32—5

ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻԹ ՐՈՊԷՐ ՎԷ ԾԻՐԻԷՔԵԱՍԸ

ՄԷՐՔԷՋ ՏԷՔՕՍԸ

Էսկի Զապթիյէ ճաստէսինտէ Թօմսօն խանընտա

Տահանընգը, պիչիմի վէ զէրաֆէթիյէ մասրուֆ օլան արսլան վէ թէրազիի խալիս Ինկիլիզ լասթիգ գալոշլարըմըզ պու սէնէ տահա մէթին վէ զարիֆ պիր սուրէթտէ իսալ իսիլմիշ տիր։ Թօրան սաթուն ալմագ իսթէյէն տիւքքեանճըլար էսկի Զապթիյէ ճաստէսինտէ Թօմսօն խանընտա քանի մէրքէզ տէրօմբզա կէլուպ միւպայաս իւլէթիլէրինտէ հէմ քէնթիլէրինի վէ հէմ տէ միւշթէրիլերին մէմնուն իթմիշ օլաճագլար արը։ Բէրաքէնտէ սուրէթիյլէ միւպայաս իտէճէք օլան էհալիի միւհիմմէմ՝ պալէտաէքի մարգա իլէ մէնգուշ օլան պիսրինճի նէվ խալիս Ինկիլիզ լասթիգ գալոշլարտան իշթիրտ էյլէտիքլերինտէ, հէր վէճէյլէ մէմնուն վէ միւսթէֆիտ օլաճագլար թէէմին օլունուր. լասթիգ գալոշլարըմըզ՝ ումում լասթիգ գալոշ սաթան տիւքքեանճըլարտա պուլունուր։

Ումում մէմալիքը շարգիյէ ճանէնքէսի — ԿԷՏՐՕԼ

ՄԱՄՈՒԼԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԵԷՄԻԶՏԷՆ ՀԱՄԻՏԻՅԵԷ ՖԷՍԼԷՐԻ

Սայէի Շահանէյէ Սթանպօլտա ֆէրիքէօյլինտէ թէէսիս իթթիկիմիզ «Համիտիյէ» ֆէս ֆապրիգասը մամուլաթը՝ էվրոբա մալլարընտան գաթ գաթ իսթիլն վէ մէթին վէ զարիֆ օլտուղը կիպի, ֆիյաթճա տա էհվէն պուլունարզը հիհէթլէ. տախիլի մամուլաթըմըզընը բէվճանը թէէմին իթմէք արզուսընտա պուլունան միհէթէէմ էհալիմիզի եզէր հիհէթ մէճնուն իթմէքտէ կիպի, գալըպ տախի իսթէմէզ. ըսլանան ֆէսլէրին աթէէք կէօսթէրիմէէրէք գուրուլարմասը իսթաթ օլունը։

Զիրրտէ մուհարրէր մահալլէրտէ քիւսկիսիզ օլտուղը հալտէ, մագթու ֆիյաթլարա սաթըլմագտա տրը։

Իչի թիպէթի զայէթ գուլանըլը ֆէս՝ պէէրի 5 զ.,

Իչի հասըրը զայէթ գուլանըլը ֆէս՝ պէէրի 8 զ.,

Իչի իքի գաթը զայէթ գուլանըլը ֆէս՝ պէէրի 10 զ.,

Իչի աթլասը զայէթ գուլանըլը ֆէս՝ պէէրի 13 զ.,

Մահալը ֆիւրուխթը. — Սթանպօլտա Համիտիյէ ճաստէսինտէ Քիւչիք Խամիլ Բաշա խանը ալթընտա Ն. 17, Տիւրքլէր արասընտա Ն. 71, Ագէրայտա Եէնի Թուլումպա մէյտանընտա Ն. 101, Շիլլիտ Օսման պէյ կաղինօսը ճիվարընտա ֆապրիգամըզ թանթանտա, Պէյլիքթաշտա Ճատտէի Քէպիրտէ Տօգթ. Գրիսեան էֆ նին խանէսի Թանթընտա վէ Իսկիլիտարտա չարշուի քէպիրտէ 44 նիւմէրօտա վէ Պալատ իսկէլէսինտէ 3 վէ 5 Ն՝ մաղազալտա սաթըլմագտա տրը։

Ֆէսլէրիմիզ գէրըլուպ պօղուլտուղը թագտիրտէ չիպպէլէրիմիզին հէր հանկըսընա միւրաճաաթ օլունուրտա, եէնի պիր ուսուլտ մէճճանէն գալըպպանաճաղը միւհիմմէմ մինէթերիլերիմիզէ իլան իտէրիզ։

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիէ քեանն (Էճզախանէ-Թիւրքիյէ) եէվմը քիւչատընտան պէրի կէօսթէրտիյի ինթէգամ վէ տրգգաթատան վէ իհզար օլընան քանֆիֆէի էտվիյէնին խալիսիյէթ վէ էհվէնիյէթինտէն տօլայը չէհրիմիզին էն մուքէմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկէրլերինէ նիւմունէի իսթիհսալ օլմագ չէրէֆինի իպրաղ իթմիշ տիր. պու տրգգաթ վէ իհթիմամա մունդամ օլան թէհարէթ վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլերճէ ասը նազարը էհէմմիյէթէ ալընմագ մէվատտըն պաչլըճասը տրը. ամմինին միւսելլէմի վէ տէվմիրը բէմմիլինին տախի մուատտագ օլտուղը իւզրէ պուրատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսիստէն պէքլէնիլէլ չու խրտէմաթը միւսթահսէնէյէ պիր իլավէի ինսանիյէթքարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսիսսէնէն չիմտիյէ գատար միւրաճաաթ իտէն պիլճիմէ զուէֆայի խասթէկեան մէճճանէն թէտավի իթթիրիմէք վէ մուալէճաթը լազըմէ տախի քէզա պիլա իւէրէթ իթա իտիլմէք կիպի իմթիյար օլընան ֆէտաքարլըգլար նազարը տրգգաթա ալընանագ օլուր իսէ՝ պու էճզախանէնին իսթիհսալը մէնֆաաթան զիյատէ հէմճինինէ խրտմէթ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթբէրվէրի իւզրինէ թէէսիս իտիմէ օլտուղը ատրհալ թայէնին իտէրիյթէ չու թատատա օլընան հիմէմաթի մասրուֆքէտէն նաչի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրազդրտա գաթը տէրէճաթ իտէրէք, պու կիւնքի մերթէէի իհրաղ էյլէմիշ վէ պու եիւզանէն ատ էրպապը միւրաճաաթին մէմնունիյէթ վէ էմնիյէթինի վէ ամբրպպանընն տախի խօչնուտախինի ճէլպ էյլէմիշտիր։

Մէզքիւր էճզախանէտէ քեանֆիֆէի իլէլ վէ էմրազտա քէսպը իսթիհսասը թամ էյլէմիշ մէշահիրը ամբրպպա հէր կինն էվգաթը մուայէնէտէ հազրը պուլունտրգլարը կիպի զիւքիւր ու իհնասէ մասսուս օլմագ իւզրէ տէ մուայէնէխանէլէր մէվճուտ տրը. էճզախանէտէ պուլընան ալէաթ վէ էտէվմաթը ֆէննիյէտինին միւքէմմէլիյէթի սէպէպի իլէ եէկեանէ տէնիրմէյէ չայան օլան (թահնիլիսանէ) իսէ ճանիպը հիւքիւմէրը Սէնիյէտէն Եվրօբատա տօգուզ սէնէ թահնիլ իթտիրիլտիքտէն սօնրա իլգ տէֆա օլարագ քիմիակիր տիբլոմասընը իհրաղ իլէ չէհրիմիզէ ավտէթ իթմիշ օլան Մէքթէպը Թըպիէի Շահանէյէ քիմիակիր մուալիմէրինտէն Տօքթօր Ահմէտ Հիւսէյին պէյին եէսը իգթիտար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ իտիլմիշ տիր. մումալիէյին ֆէհնը թահնիլտէի իգթիտարը պուրատա նասը մալիմ իսէ, Եվրօբաճատա օ տէրէճէ մարուֆ տրը, մումալիէյի պէտէնը ինսանատա միւհիմմէր թահնիլ հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը իհթիմամ իլէ պիթթահլիլ աթըպպատա ինզար վէ պինայէն ալէյի աթըպպայի մումալիէյհիմին իլէրինի պիր գաթ տահա թէէսիլ իթմէքտէ օլտուղը կիպի մէրի օլան մատէնի նէպաթի հէր նէվ մէվատտը տախի սուրէթը միւքէմմէլէտ թահլիլ վէ իհզար իթմէքտէ տիր։ 8—8

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՖԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ալիսարհաքարի

Տարրական ընթացք 2 զրուշ
Մէջին և բարձրագոյն ընթացք 4 »

Ներկայ դպրոցական չրջանին առթիւ, Պատ. ուսուցիչներու ուշադրութեան կը յանձնարարենք լրագրոյս աշխատակից Բ. Մ. Պօղոսեանի (Մ—Կ) սոյն երկու քերականութիւնները, որք իրենց տեսակին մէջ լաւագոյններն են։ Դպրոցներու համար գոհացուցիչ զեղչ։

Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒԻ

Այբբենարան-ընթերցարան

Բնական և դիւրագոյն մեթոտ կարդալ գրելու.— Գիր և ընթերցում համընթաց։

Գին 60 փարա. 100 հատը 100 զրշ. 100 հատէն պակաս՝ 100ին 20 զեղչ։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԷԱՏՍ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԾԻՐՔԷԹԻ

ԵԿԵՄԱՑԷ, ԻՀԱԹԻՑԱՔ, ԹԷՍՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899ատ մէրի իւլ իհրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.	19,534,276
» » եանկէն » » »	460,267,203
» » բրմի » » »	1,433,965

Էօմիւր խէլէրինի վէ չօճուգլար իչիւն միւթէաիլ չէրաթի իլէ սիկուրթա ադա իտէր

Եանկէնա գարշը հէր նէվի պէտք վէ եէնա իւզէրինէ սիկուրթա ադա իտէր։

Նէֆէլիր գարշերընա գարշը մալ, էվրադը նագամիյէ վէ վաքար սիկուրթալարը գապուլ իտէր։

Հիսէսատարանա՝ 1896ատ 18½%, 1897ատ 18%, 1898ատ 18%, 1899ատ 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմէլ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլերը (Ֆէրատատէթատ Գրէատ Լիոնէ,)Լօնդրատատ Անկլօ Աւստրիան Պանգ, (Սօֆիատատ Պանգ Նատիոնալ Պուլկար։

Թաշրալար իչիւն միւսատատա վէ միւթէպէր քէֆալէթի ատէնթէր արանքլարը՝ Թիւրքիա իչիւն ումումի ատէնթ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա, Մէր թէպանի սօգագ ճէատտան

ԹԱՐԻՔ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒԺՈՒՄԻՍԻ

1900

ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԵԾՀՈՒՐ ՏԻՔԻՆ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

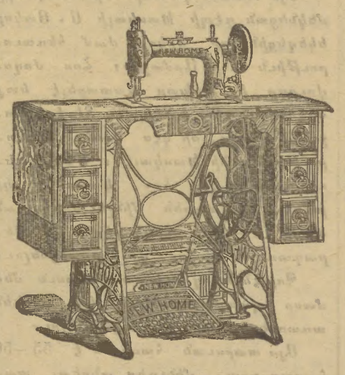

Մէզքիւր Սէրկիի Ումումիսինտէ մուքեաֆաթը, HORS CONCOUR բէգանպէթիզ գազանմըշ արը։

Էն ուժագ թէֆէրրուաթընա գատատէմսլընտա թէվէֆֆիւգ իտէր։

Թիւրքիա իչիւն եէկեանէ անճիթաար Ա.ԱՐԷՏԻՆ ՍԱԼՎԱԹՕՐ

Մէրքէզի ֆիրուխթը, Սթանպօլտա, Պանճէ Գարաբէտատա, Համիտիյէ ճատտէսի, նօ. 7 Թրամուէյ խաթթը իշլիրինտէ։ ՇԻՒՊԼԷՐ՝ Իզմիթտէ, Սիվրիհիսարտէ, Ագիճան Գարահիսարտա վէ սարիր։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կեդրոնական, Մարգարեան եւ Աշճեան գրատանց

Եր.-ԽԷՐ-ՐԻ-ԽԷ Գ. Ս. ՏԷՄՐԻԳԱՆԻ

Դպրոցական նոր չրջանի առթիւ, կուգանք չերմապէս յանձնարարել Պատ. Ուսուցչաց՝ Տարրական նախակրթարաններու մէջ գործածելի և արդի պահանջումներու համաձայն խնամով պատրաստուած հետեւեալ նոր դասագիրքերը.

1. Գործնական և արհեստական իրագիտութիւն, Տարրական ընթացք գին երեք զրուշ։ 2. Նոյն, Մէջին ընթացք Ա. մաս 4 զրուշ։ 3. Նոյն, Բ. մաս, 5 զրուշ։ 4. Գործնական Տարերք Բնագիտական և Բնապատմական Գիտութեանց Բարձրագոյն ընթացք, 7 զրուշ։ 5. «Մաղկաքաղ»՝ մանկական դասերու Հայ. ընթերց. տարրական ընթացք 3 զրուշ։ 6. Նոյն՝ Մէջին ընթացք (հրատարակելի) 5 զրուշ։ 7. Մենատոր Մանկանց կամ զրուցատր. Ֆրանսերէնի, տարրական ընթացք 2 զրուշ։ 8. Նոյն՝ Մէջին ընթացք (հրատարակելի, գին 4 զրուշ։

Արգոյ հեղինակին սոյն դասագիրքերը Մէսարիթի Նախարարութենէն և Կեդր. Վարչութեան Ուսումն. Խորհուրդէն վաւերացուած ու յանձնարարուած ըլլալով, իրրեւ լաւագոյն երկասիրութիւններ հրատարակուած են մեր գրատանց ծախքիւ, ինչ որ գրաւական մ'է սոյն գրքերու օգտակարութեան, որոյ մասին աւելորդ կը համարինք գովեստներ շռայլել, քանի որ առաջնակարգ վարժարանաց Արգոյ Տեսուչք և Ուսուցիչք մեծապէս գոհ մնացած են։

Տնօրէնութիւնք

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ, ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԵՒ ԱՇՃԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆՑ

Տ՞ ԿԱԼԻՆՕ

ԿԻԶԼԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳԼԱՐ ԹԱՂՈՒՔ

ԽՈՒՍՈՒՍԻՍԻ

Կալաթատա Սանտրգճըլար ճատտէսինտէ 97 նիւմէրօլու թէտավիլիսինտէ խասթալարը գապալ վէ թէտավի իտէր։ Պէլ սօղուգլուղունուն էն նիտա վէ էն միւզմին հալինտէ վէ ճատան տօլաեը զուհուր իտէն պիր ինանը իտրար եօլու իլէթլերինի միւթէֆիտ պուլունան տօքթէօր ԿԱԼԻՆՕՎ ինանը եէնի վէ ալտա ուսուլ իլէ, հիմ ադրը հիսս իթթիրմէքտիքտէն, ազ միւտատտա զարֆընտա թէտավի իտէր։ Թէրմուտիւա իտէնկէրտէն՝ իւէրէթի խասթալարընն չիֆճասընտան սօնրա ալընապիլիր։

ՖՐԷՆԿԻ Զանէթ եէնի վէ եէրուսն ուսուլ իւզրէ, ֆրէնկի խասթալարը զրնը թամ մուվաֆֆագրյեէթլի թէտավի իտէր։ Հէր կիւն սաաթ 4էն10ա գատար Կալաթատա Սանտրգճըլար ճատտէսինտէ, Գարագուշ օթէլի գարշընտա լամպաճը տինքեանը իւզէրինտէ, 97 նօմէրօլու թէտավիլիսանէսինտէ պուլունուր։

Ա. Զ. Դ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ (ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ)

Երկրորդ Լարժարան և Հանդարտարան

Մուսալա ճատտէսի թիւ 30

Վարժարանիս մէջ կ'ուսանողներ ուսանող այլեւայլ նիւղեր Հայերէն լեզուով։ Նաեւ Անգղերէն, Գերմաներէն դասեր։ Բարձրագոյն կարգերու Անգղերէն խօսակցութիւն անհրաժեշտ է։

Կիրակնօրեայ դաս և Քարոզութիւն ժամը 10½ին (Ը. Ե.)։

Կ. Գալիս ԱՂՃՈՆՎԱՆԻՔ ՀԱՍ